

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

GÜRCİSTAN GELENEKSEL MESTİA EVLERİNİN
GENEL MİMARİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimar Cihan SALMAN

HAZİRAN 2017
TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

GÜRCİSTAN GELENEKSEL MESTİA EVLERİNİN
GENEL MİMARİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Mimar Cihan SALMAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“YÜKSEK MİMAR”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 29.05.2017
Tezin Savunma Tarihi : 28.06.2017

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN

Trabzon 2017

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**Mimarlık Anabilim Dalında
Cihan SALMAN Tarafından Hazırlanan**

**GÜRCİSTAN GELENEKSEL MESTİA EVLERİNİN GENEL MİMARİ ÖZELLİKLERİNİN
İNCELENMESİ**

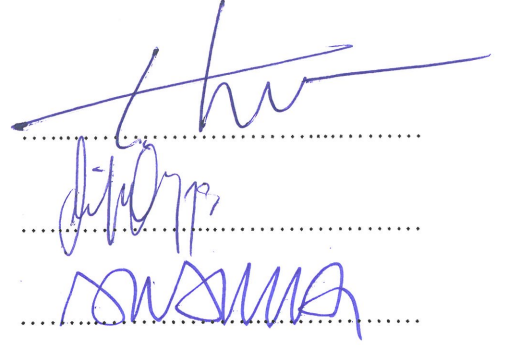
**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 31 / 05 / 2017 gün ve 1704 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.**

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN

Üye : Doç. Dr. Süleyman ÖZGEN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mukaddes ATAMAN

**Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ
Enstitü Müdürü**

ÖNSÖZ

Gürcistan Svaneti bölgesinde bulunan Mestia şehri tarihi bir yerleşim yeridir. Svan evleri ve kuleler geleneksel mimari açıdan önemli yapılardır. Bu tez çalışmasında ev ve kulelerin neden yapıldığı mimari özellikleri yapım sistemi kullanılan yapı malzemelerinin tespiti yapılarak gelecek kuşaklara aktarılmasında katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışmalarımı yönlendiren araştırmalarımın her aşamasında verdiği bilgi öneri ve yardımları esirgemeyen, önerdiği yayınlar ile çalışmamı zenginleştirmeme yardımcı olan danışmanım Sayın Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez araştırmaları sürecinde bana verdikleri destek için çalışma arkadaşlarıma, aileme teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Cihan SALMAN
Trabzon, 2017

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Gürcistan Geleneksel Mestia Evlerinin Genel Mimari Özelliklerinin Tanımlanması” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN’ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri kendim topladığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 28/06/2017

Cihan SALMAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XI
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Sorun Belirlenmesi	2
1.3. Çalışmanın Amaç ve Kapsamı	2
1.4. Gürcistan'ın Tanıtılması.....	2
1.4.1. Gürcistan'ın İdari Bölgeleri.....	3
1.4.2. Gürcistan'ın Tarihi	4
1.4.3. Gürcistan'ın Genel Mimari Özellikleri	6
1.5. Svaneti.....	6
1.5.1. Gürcistan'ın Svaneti Bölgesindeki Mestia Yöresi Tarihi.....	7
1.5.2. Gürcistan'ın Svaneti Bölgesindeki Mestia Yöresi Coğrafyası.....	7
1.5.3. Gürcistan'ın Mestia Yöresi İdari ve Sosyal Hayatı.....	8
1.5.4. Gürcistan'ın Mestia Yöresi Ekonomik Durumu	9
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	11
2.1. Araştırma Yöntem ve Teknikleri.....	11
2.2. Çalışma Alanının Seçimi.....	11
2.3. Çalışma Alanının Tanıtılması.....	12
2.4. Kimlik Kartı Oluşturulması.....	13
3. BULGULAR	14
3.1. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (1.Nolu Svan Evi).....	14
3.1.1. Planlar.....	15
3.1.2. Kesitler	17
3.1.3. Cepheler.....	17
3.2. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (2 Nolu Svan Evi).....	19

3.2.1.	Planlar.....	22
3.2.2.	Kesitler	25
3.2.3.	Cepheler.....	25
3.3.	Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (3 Nolu Svan Evi).....	26
3.3.1.	Planlar.....	30
3.3.2.	Kesitler	31
3.3.3.	Cepheler.....	31
3.4.	Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (4 Nolu Svan Evi).....	32
3.4.1.	Planlar.....	34
3.4.2.	Kesitler	35
3.4.3.	Cepheler.....	35
3.5.	Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (5 Nolu Svan Evi).....	36
3.5.1.	Planlar.....	38
3.6.2.	Kesitler	40
3.6.3.	Cepheler.....	41
3.7.	Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (6 Nolu Svan Evi).....	44
3.7.1.	Planlar.....	48
3.7.2.	Kesitler	50
3.7.3.	Cepheler.....	50
3.5.1.	Plan Kesit ve Görünüş	54
4.	İRDELEME.....	57
4.1.	Plan Analizleri.....	57
4.2.	Cephe Analizleri.....	59
5.	SONUÇLAR	61
6.	ÖNERİLER	63
7.	KAYNAKLAR.....	64
8.	EKLER	65
ÖZGEÇMİŞ		

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

GÜRCİSTAN GELENEKSEL MESTİA EVLERİNİN GENEL MİMARİ ÖZELLİKLERİNİN
İNCELENMESİ

Cihan SALMAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN
2017, 64 Sayfa, 11 Sayfa Ek

Mimari açıdan önemli bir geçmişe sahip Gürcistan'ın yukarı Svaneti Bölgesinde bulunan Mestia şehri tarihi eserler bakımından çok zengindir. Mestia'nın geleneksel mimarisi yöre insanının doğa koşullarına ve topografyaya karşı bölgeye has malzemeler kullanılarak oluşturulmuş bir yapılaşmadır. Bu mimarinin oluşmasında halkın yaşam biçimi, gelenek ve görenekleri, iklim şartları, korunma ve savunma ihtiyaçları etkili olmuştur. Geleneksel Mestia evleri; Gürcistan sivil mimarisinin karakteristik unsurlarını ve geleneksel yaşam biçimini günümüze taşıyan yapılardır.

Bu tez çalışmasında Gürcistan Svaneti bölgesi geleneksel konut mimarisi içinde Mestiada bulunan Svan evi ve kuleleri incelenmiştir. Yörenin ustaları tarafından, yörede bulunan malzemelerden, geleneksel yapım teknikleriyle oluşturulan yapılar, pragmatik bir şekilde o yörenin geleneksel konut mimarisini oluşturmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda, geleneksel Mestia konut mimarisinin içerisinde Svan evi ve kulelerinin belirli bir tipolojisinin olduğu ve ortak plan şeması, yapım tekniği ve malzeme özellikleri barındırdıkları gözlenmiştir. Svan evleri ve kulelerinin günümüzdeki durumlarıyla ilgili detaylı bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Mestia şehrinin tarihi dokusu büyük ölçüde korunarak; tüm mimari bileşen ve elemanları ile günümüze kadar gelmiştir. Mestia bölgesinin en dikkat çekici mimari örnekleri olan evleri ve kuleleri 9.y.y ve 12.y.y tarihleri arasında yer almış ve büyük çoğunluğu günümüze kadar gelmiştir. Mestia evleri ve kulelerine ilişkin nitelikli ve kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamaktadır.

Bu nitelikli ve son derece özgün yapıların, mimari özellikleri ve fiziksel yapılarına ilişkin tespit çalışmalarının olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu sorunun giderilmesine ilişkin çalışma amaçlanmaktadır. Bu çalışmada; Mestia'ya özgün bir kültüre sahip olan onun yansımalarını içeren bir yerleşke tespit edilmesi ve Mestia evleri ve kulelerinin mimari özelliklerinin tanıtılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mestia, Geleneksel Mimari, Konut Mimarisi, Kule Evleri.

Master Thesis

SUMMARY

DETERMINATION OF GENERAL ARCHITECTURAL QUALITIES OF TRADITIONAL
GEORGIA MESTIA HOUSE

Adı Soyadı

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Architecture
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Cengiz TAVŞAN
2017, 64 Pages, 11 Pages Appendix

The city of Mestia, which has an important past about architecture and where is up Svaneti Region of Georgia, is very rich on historical monuments. Traditional architecture of Mestia; is a building which was created by using materials that belongs to the region against to nature conditions of people and topography. People's lifestyle, traditions and customs, climate conditions of the region, protection and defensive needs are effective on creation of this architecture. Traditional Mestia Houses; are the buildings which transfer characteristic elements of Georgia civil architecture and traditional lifestyle, to the present day.

In this thesis study; it was investigated that Svan Houses and Towers where is in Mestia, Georgia Svaneti region traditional housing architecture. Buildings which was created by masters of the region with traditional building techniques by using materials of the area. As a result of research, which has done, it was observed that Svan Houses and Towers in traditional Mestia housing architecture area have a specific typology and harbored common plan diagram, building technique, and material qualities. It has been tried to give information about current situation of Svan Houses and Towers.

Historicity of Mestia has arrived to present day with all architectural elements and components by protecting highly. Mestia Houses and Towers, which is the most attractive architecture samples, took place in 9th and 12th centuries and most of them came to the present day. It is not reached any qualified and extensive study on Mestia Houses and Towers.

It has observed these qualified and original buildings have not got determination studies on architecture qualities and physical building properties. In this sense; it is aimed a study to remove this problem. In this study; it is aimed to establish a campus which has a culture like Mestia, and includes reflections of it; and it is aimed to introduce architecture qualities of Mestia Houses and Towers.

Key Words: Mestia, Traditional Architecture, Housing Architecture, Tower Houses.

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Gürcistan genel özellikleri	3
Şekil 2. Gürcistan haritası.....	3
Şekil 3. Gürcistan'ın idari bölgeleri haritası.....	4
Şekil 4. Yukarı Svaneti ve Aşağı Svaneti bölgesi	8
Şekil 5. Mestia'da Lanchvalis Caddesi	12
Şekil 6. 1 nolu Svan Evi zemin kat planı.....	16
Şekil 7. 1 nolu Svan Evi 1. kat plan	16
Şekil 8. 1 nolu Svan Evi giriş cephesi	17
Şekil 9. 1 nolu Svan Evi kesitleri	17
Şekil 10. 1 nolu Svan Evi görünüşleri	18
Şekil 11. 1 Nolu Svan Evi içeriden görünüş ve giriş cephesi görünümü	18
Şekil 12. 1 nolu Svan Evi cephe görünüşleri.....	18
Şekil 13. 2 nolu Svan Evi giriş kapısı görünüşü ve ön görünüş	22
Şekil 14. 2 nolu Svan Evi zemin kat planı.....	23
Şekil 15. 2 nolu Svan Evi çatı katı planı	24
Şekil 16. 2 nolu Svan Evi ve kule görünüşü.....	24
Şekil 17. 2 nolu Svan Evi görünüşü	25
Şekil 18. 2 nolu Svan Evi kesitleri	25
Şekil 19. 2 nolu Svan Evi görünüşleri	26
Şekil 20. 2 nolu Svan Evi yaşam odası görünüşü.....	26
Şekil 21. 3 nolu Svan Evi zemin kat planı.....	30
Şekil 22. 3 nolu Svan Evi 1. kat planı	30
Şekil 23. 3 nolu Svan Evi kesitleri	31
Şekil 24. 3 nolu Svan Evi görünüşleri	31
Şekil 25. 3 nolu Svan evi ve kule görünüşü	32
Şekil 26. 4 nolu Svan Evi zemin kat planı.....	34
Şekil 27. 4 nolu Svan Evi 1. kat planı	35
Şekil 28. 4 nolu Svan Evi kesitleri	35
Şekil 29. 4 nolu Svan Evi görünüşleri	36
Şekil 30. 4 nolu Svan Evi görünüşleri	36
Şekil 31. 5 nolu Svan Evi Planları.....	39

Şekil 32.	5 nolu Svan Evi	40
Şekil 33.	5 nolu Svan Evi kesitleri	40
Şekil 34.	5 nolu Svan Evi cephe görünüşü	41
Şekil 35.	5 nolu Svan Evi giriş cephesi görünüşü	41
Şekil 36.	5 nolu Svan Evi zemin kattan 1. kata çıkış görünüşü.....	42
Şekil 37.	5 nolu Svan Evi aile reisinin oturduğu ahşap koltuk.....	42
Şekil 38.	5 nolu Svan Evi yaşam salonunda hayvanların bulunduğu alan	42
Şekil 39.	5 nolu Svan Evi yaşam alanından görünüş.....	43
Şekil 40.	5 nolu Svan Evi insanların yattığı alan ve aile reisinin oturduğu koltuktan görünüş	43
Şekil 41.	5 nolu Svan Evi çatı katı tavan görünüşü	43
Şekil 42.	6 nolu Svan Evi dış görünüşü.....	48
Şekil 43.	6 nolu Svan Evi	48
Şekil 44.	6 nolu Svan Evi	49
Şekil 45.	6 nolu Svan Evi kesitleri	50
Şekil 46.	6 nolu Svan Evi cephe görünüşleri.....	50
Şekil 47.	6 nolu Svan Evi görünüşü	51
Şekil 48.	6 nolu Svan Evi görünüşü	51
Şekil 49.	6 nolu Svan Evi zemin kattan 1. kata çıkış merdiveni	51
Şekil 50.	6 nolu Svan Evi yaşam salonundan görünüş.....	52
Şekil 51.	6 nolu Svan Evi yaşam salonundan görünüş ve aile fertlerine ait resimler.....	52
Şekil 52.	6 nolu Svan Evi 1. kat terastan görünüşü	52
Şekil 53.	Mestia'da kule görünüşü, kesit ve planı.....	55
Şekil 54.	Savunma kulesinden görüntüler	56
Şekil 55.	Sırasıyla; 1 nolu Svan Evi ile 3 nolu Svan Evi 1. kat planları	57
Şekil 56.	Sırasıyla; 2 nolu Svan Evi ile 5 nolu Svan Evi zemin kat planları.....	58
Şekil 57.	Savunma amaçlı kule plan tipolojisi	58

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Çalışma adımları, araştırma yöntem ve teknikleri ve yapılan çalışmalar	11
Tablo 2. Yapı kimlik kartı örneği	13
Tablo 3. 1. nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	14
Tablo 4. 2. nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	19
Tablo 5. 2. nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı	21
Tablo 6. 3 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	26
Tablo 7. 3 nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı	28
Tablo 8. 4 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	32
Tablo 9. 5 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	36
Tablo 10. 6 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı.....	44
Tablo 11. 6 nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı	46
Tablo 12. 7 nolu savunma kulesi yapı kimlik kartı	53

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

İnsanoğlu var oluşundan günümüze kadar geçen zaman dilimi içerisinde kendini anlatma, içinde yaşadığı çevreyi yansıtma ve kendinden sonraki dönemlere bu verileri aktarma çabası içerisinde çeşitli arayışlarda bulunmuştur. Mağara duvarlarına çizilen resimler, yapılan anıtsal yapılar bu çabaların görünür simgelerini oluştururlar. Günümüze kadar ulaşan mimari eserler onları oluşturan toplumların yaşam tarzı, kültürel, ekonomik politik, sosyolojik yapıları ve bu alanlardaki gelişmelerin somut yansımalarıdır. Bu gelişmelerin temelinde ise insanoğlunun yaratıcılığı ve sürekli eleştirel bir yaklaşımla mükemmele ulaşma isteği yatmaktadır.

Yaratıcılığı tetikleyen en önemli faktörler; bilim, sanat, felsefe ve teknoloji alanında kaydedilen gelişmelerdir.

Bu yaratıcılık; her nesnenin bilindik ifadesi olan biçimi oluşturmadaki idealizm ile iyi ve güzel biçime varma isteği ve arayışında kendini ortaya koyar. İnsanın kendi kendisini ve meydana getirdiği ürünü eleştirerek daha iyiye ulaşma ya da doğrudan yeni şeyler yaratma isteği, öncelikle bir biçimlendirme eylemi olan bina yapımı, mimarlık alanındada gelişimin ve değişimin gücünü oluşturmuştur (Şentürer, 1995).

En güzel anlamda mekân yaratma sanatı ve tekniği olarak tanımlanan mimarlık; zıtlıkları uzlaştıran, uçları birleştiren, bilimsel olduğu kadar sanatsal, teorik tabana ihtiyaç duyduğu kadar uygulamaya dayalı, fiziki doğal çevrenin nesnel verileriyle olduğu kadar kullanıcısı olan insanın öznel değerleriyle de şekillenen çok boyutlu olgudur (Sağocak, 2000). İnsanlığın ilk iletişim araçlarından biri olarak mimarlık, toplum yapısına, toplumun ihtiyaçlarına, ekonomik verilere, teknolojik gelişmelere paralel olarak gelişmiştir. Mimarlık, bu özelliğiyle insan ve toplum yaşamının en önemli oluşumlarından biri olma özelliğini günümüze kadar taşımıştır. Kuramsal alt yapısını sürekli yenileyen ve geliştiren bir yapıya sahip olan mimarlık tarihsel süreç içerisinde çeşitli ürünler vermiştir. Bu ürünler yapıldıkları dönemlere ait karakterestik özellikleri günümüze aktarmaları ve toplumların gelecekleri açısından önemli veriler barındırmaları nedeni ile korunmaktadır. Korunan bu yapı ya da yapı gruplarına zaman içerisinde artan ihtiyaçlara cevap vermemeleri nedeni ile müdahaleler yapılmakta ve mimarlık ortamına yeni ürünler eklenmektedir. Burada dikkat

edilmesi gereken en temel husus tarihi verileri korurken çağdaş dünyanın gerekliliklerini de yerine getirebilmektir. Bu bağlamdan bu alanlarda yapılan tasarımlarda ortaya konan fikir ve yaklaşımlar kadar tarihi çevrelerin kent kimliklerine etkisinde önem taşımaktadır.

Söz konusu bağlamda Mestia yöresinde fazla çalışma yapılmadığı görülmektedir. Yapılan bu çalışma ile literatür boşluğunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

1.2. Sorun Belirlenmesi

Mestia evleri ve kulelerine ilişkin nitelikli ve kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu nitelikli ve son derece özgün yapıların, mimari özellikleri ve fiziksel yapılarına ilişkin tespit çalışmalarının olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu sorunun giderilmesine ilişkin çalışma amaçlanmaktadır.

1.3. Çalışmanın Amaç ve Kapsamı

Bu çalışmada; Mestia'ya özgün bir kültüre sahip olan onun yansımalarını içeren bir yerleşke tespit edilmesi ve Mestia evleri ve kulelerinin mimari özelliklerinin tanıtılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu yerleşke niteliklerini özetleyen yapı gruplarının tespitlerini yapmak ve buradaki yaşama kültürüne ait izlerin saptanması öngörülmektedir. Bu çalışma özellikle Mestia evlerinin kulelerinin ön plana çıkarılıp literatürde yer almasını sağlamak açısından önemlidir.

Bu bölgede farklı çalışmalar yapılmış olmasına karşın, geleneksel konut mimarisine yönelik yeterli çalışmaların detaylı olarak yapılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla mevcut geleneksel konut mimarisinin mimari özelliklerinin yapılacak çalışmalar neticesinde ele alınarak belgelenmesi amaçlanmaktadır.

1.4. Gürcistan'ın Tanıtılması

Gürcistan (Gürcüce: Sakartvelo) Karadeniz'in doğu kıyısında, Güney Kafkasya'da yer alan ülkedir. Tam adı Gürcistan Cumhuriyeti'dir. Eski Sovyet cumhuriyetlerinden biri olan Gürcistan'ın kuzeyinde Rusya, güneyinde Azerbaycan, Ermenistan ve güneybatısında Türkiye yer alır. Ülkenin batı sınırını Karadeniz belirler.

Nüfus	4,6 milyon
Dili	Resmi dil: Gürcüce
Etnik Yapı:	Gürcü (% 84), Azeri (% 7), Ermeni (% 6), diğer (% 3)
Yönetim Biçimi	Yarı Başkanlık tipi Cumhuriyet
Para Birimi	Lari (1 ABD Doları: 1,79 Lari, Şubat 2011)
Başkent	Tiflis (1,1 milyon)
Önemli Şehirler	Kutaisi (193 bin), Zugdidi (175 bin), Batum (124 bin)
Yüzölçümü	69.700 km ²

Şekil 1. Gürcistan genel özellikleri

Gürcistan seküler, üniter ve başkanlı cumhuriyet olan bir temsili demokrasidir. Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Dünya Ticaret Örgütü, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve Demokrasi ve Ekonomik Kalkınma Teşkilatı üyesidir. NATO üyeliği ve ilerde Avrupa Birliği'ne üye olmak için uğraş vermektedir.

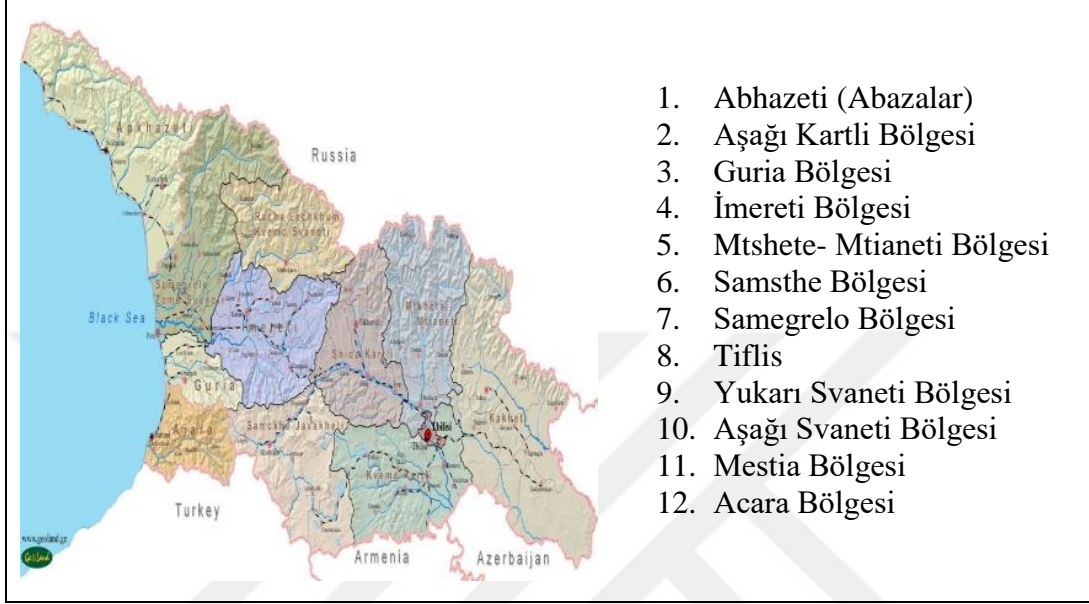

Şekil 2. Gürcistan haritası

1.4.1. Gürcistan'ın İdari Bölgeleri

Gürcistan 12 idari bölgeye ayrılmaktadır. Bunlardan ikisi özerk bölge olan Abhazya ve Acara bölgeleridir. İdari bölgeler kendi içlerinde ayrıca ilçelere ayrılmaktadır. Anayasal

açından Yüksek Konsey başkanı olarak tanınan Abhazya'nın başındaki yönetici, devlet başkanı olarak görev yapar. Acara Özerk Cumhuriyeti'nin başındaki kişi ise, Bakanlar Kurulu Başkanı sıfatını taşır ve yine fiilen devlet başkanı statüsündedir.

Şekil 3. Gürcistan'ın idari bölgeleri haritası

1.4.2. Gürcistan'ın Tarihi

Gürcistan'ın tarihi çok eski devirlere dayanmaktadır. Eski devirlerde Kafkasya metal işlemeciliğin beşiği sayılırdı. M.Ö.7. asırda Anadolu' nun Kimmerler tarafından işgal edilmesiyle kaçan kabilelerin Kura Vadisindeki yerli halklarla kaynaşmasından sonra bölgede İberia Krallığı kurulmuştur. M.Ö.65'te Gürcistan kıyıları Roma hâkimiyetine girmiş 337'de Hıristiyanlığı kabul ettikten sonra uzun yıllar Bizans ve Pers imparatorlukları arasında harplere sahne olmuştur. Karadeniz kıyısındaki Lazika, Bizans; İberia da Pers hâkimiyeti altına girmiştir.

Müslümanlar 654'te Tiflis'i ele geçirerek bölgede bir emirlik kurmuşlardır. Bagrathlı neslinden olan 1. Aşot, Abbasilerin ve Bizans' ın bölgedeki zayıflığından faydalanarak 886' da İberia Kralı olduğunu ilan etmiştir. Moğolların bütün Kafkasları istilasından sonra Doğu Gürcistan İlhanlılara bağlanmış, Suram Dağlarının batısında kalan kısım bağımsızlığını korumuştur.

Timur Han 1386*1403 tarihleri arasında Gürcistan'a uyguladığı ekonomik ve kültürel tedbirler krallığın bir daha toplanmasına imkân bırakmadı. Ülke bir süre sonra birbirleriyle savaşan prensliklere bölünmüştür.

İstanbul'un Osmanlılar tarafından fethinden sonra, batı Hıristiyan âlemi ile bağları kopan Gürcistan, Osmanlı ve İran ordularının sürekli seferlerine maruz kaldı. Osmanlı orduları 1510'da İmereti'ye girerek başkent Kutaisi'yi ele geçirdi. Tiflis'i ve Transkafkasya'yı 1578 de ele geçiren İran Şahı 1.Abbas, çok sayıda Hıristiyanı İran'ın uzak bölgelerine sürdü. İranlılar Gürcistan yönetimini Muhran Ailesine bıraktı. Safevi Hanedanının çöküşü sırasında Osmanlılar bölgeye akınlar düzenlemişlerdir.

Dağıstanlı kabilelerin akınlarına maruz kalan 2.Erekle Gürcistan'ın bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü güvence altına alan Georgiyevsk Antlaşmasıyla Rusya'nın koruması altına girdi.(1783) Dağıstan Cumhuriyeti Rusya Federasyonu'na bağlı bulunmaktadır. Dağıstan Cumhuriyeti arması 20 Ekim 1994' de Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir.

Uzun yıllar Rusların hâkimiyeti altında kalan Gürcistan, 1905 devrimi sırasında karışıklıklara ve gerilla savaşlarına sahne oldu. Şubat 1917 devriminden sonra Gürcüler Ermeni ve Azerilerle birlikte Transkafkasya Federal Cumhuriyetini kurdular. Fakat bu birlik kısa bir süre sonra dağıldı. Gürcüler 26 Mayıs 1918' de bağımsız bir devlet kurarak Alman korumasını kabul etmişlerdir.

Sultan Üçüncü Selim tahta çıktığında Osmanlı Devleti Rusya ve Avusturya ile savaş halindeydi.

Bu savaşın temel sebepleri Kırım' ı kurtarmak ve Osmanlı topraklarını aralarında paylaşma hesapları yapan Avusturya ve Rusya' ya engel olmaktı. İtilaf devletleri 1920 Ocak' ında Gürcistan' ı fiilen tanımıştır.

Stalin ve Orconikidze' nin başında bulunduğu Kızıl Ordu Gürcistan' a girerek 1921 Şubat ayında Tiflis' i ele geçirdiler ve bölge Sovyet hâkimiyetine girdi. 1924' de çıkan köylü ayaklanması Kızıl Ordunun yardımıyla bastırıldı. 1936' da kabul edilen yeni Anayasa ile Gürcistan, Sovyetler Birliğini meydana getiren on beş Cumhuriyetten biri oldu.

Sovyetler Birliğinde 1989' da başlayan reformlar Gürcistan' da köklü değişikliklere sebep oldu. İlk çok partili seçimler yapıldı. Ülke yeni bir siyasi ve ekonomik döneme girdi. Gürcistan 1991' de bağımsızlığını ilan etti ve aynı sene Bağımsız Devletler Topluluğuna girdi.

1.4.3. Gürcistan'ın Genel Mimari Özellikleri

Gürcistan genel mimari özellikleriyle önemli bir yerleşim noktasında yer almaktadır. Konum itibari ile sosyo kültürel ve ekonomik açıdan farklılıklar göstermektedir.

Bu bağlamda geleneksel mimari özellikleriyle de farklılık yaratan bir yerleşim noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde kente baktığımızda daha çok geleneksel, sivil ve konut mimarisiyle ön plana çıktığı görülmektedir. Gürcistanın her yerinde çok sayıda kilise, manastır, kale, kervansaray, hamam, çan kuleleri mevcuttur. Manastırlar bilimsel ve kültürel merkezler olarak işlev görmüştür. Gürcistanın en önemli kiliseleri Mestshetadaki Dashvari kilisesi, Ahtala ve Gelati manastır kilisesi, Lamaria ve Cajişi kiliseleridir. Gürcistan Svaneti bölgesinde bulunan Svan evleri ve kuleri önemli mimari eserlerdir.

Orta çağ gürcü mimarlığının genel çizgileri anıtsal yapıların tümünün kesme taştan özenli bir işçilikle yapılması örtü sisteminin tonoz ve küppe olması payelerin kesme taş sıralarından oluşması tek parça sütunların kullanılması olarak özetlenebilir.

Tarihi yapıların yanısıra Gürcistan'ın modern mimarlık eserleri ise; Mtkavari nehri üzerinde bulunan Barış Köprüsü, Mestia kasabasında bulunan Adliye Binası ve Polis Merkezi, Batum limanında bulunan Batum Akvaryumu, Gürcistan Azerbeycan otoyol üzerinde bulunan Dinlenme Tesisleri ve Mestiada bulunan Havaalanı Projesi olarak sayılabilir.

1.5. Svaneti

Svaneti, Kafkas Dağlarında, Rioni, Enguri ve Tshenistkali ırmakları vadisi boyunca yayılır. Bölge Yukarı Svaneti (bugün Mestia ilçesi) ve Aşağı Svaneti Bölgesi (bugün lentehi ilçesi) olmak üzere iki bölgeden oluşmaktadır.

Svaneti, mükemmel bir doğaya sahiptir. Mimari örnekleri, müziği, folkloru, ikonaları, ahşap işçiliği, metal işçiliği, yazıtları, dokumacılığı, kule tarzı evleriyle dünya mimari listesine girmiştir.

1.5.1. Gürcistan'ın Svaneti Bölgesindeki Mestia Yöresi Tarihi

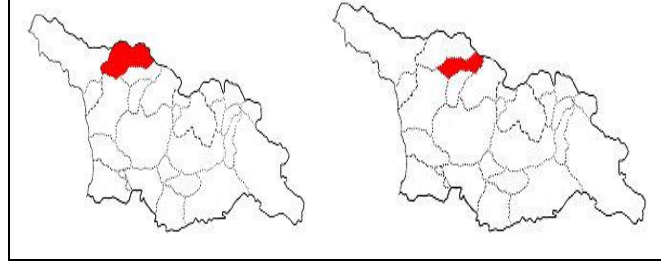
Eski çağlarda Svaneti, Kolha'nın, ardından Kolha'nın mirasçısı olan Lazika'nın (Egrisi) sınırları içinde yer alıyordu. İS 552'de Lazika savaşında Svanlar Perslere kafa tutup üzerlerine gittiler. Bizans ve Pers İmparatorluğu'nun Lazika topraklarını ele geçirme mücadelesine Svaneti de sahne oldu ve bölge, İS 562'de savaşın sona ermesinin ardından yeniden Lazika'nın bir parçası olarak kaldı. Daha sonra Abhazya Prenslığı, 11. yüzyılda Kartli Krallığı içinde yer aldı. Svaneti, Eristavi (prens) tarafından yönetilen "Saeristavo" haline geldi. Gürcistan'a altın çağını yaşatan Kraliçe Tamar (1184-1213) döneminde Svaneti'de Hıristiyan kültürü hızla yayıldı. Svanlar Tamara'yı adeta bir tanrıça saymışlardı. Efsaneye göre Tamar her yıl Svaneti'yi ziyaret etmiştir.

Moğollar Gürcistan'ı istila etmesine karşın, hiçbir zaman Svaneti 'ye ulaşamadılar. Bölgenin geleneksel kule tipi evleri sayesinde halk istilacılardan korunmuştur. 1460'larda Kartli krallığından kopan Svaneti, bir prenslik olarak siyasal varlığını sürdürdü. Aşağı Svaneti, zaman zaman Megrel prenslerinin denetimine geçti. Svaneti prensi Tsiok Dadeşheliani 1833'te Rusya'nın korumasına girdi, ama Rusya 1857'de bölgeyi ilhak etti ve prensliğe son vermiştir.

Rusya, 1875'te ağır vergi koyunca, bölge halkı ayaklanmıştır. Rusya, askerlerini buraya göndererek ayaklanmayı kanlı biçimde bastırmıştır. Ruslar Kutaisi genel valiliğini kurarak Svaneti bölgesini Mestia ve Lentehi olmak üzere ikiye ayırmıştır. Svanlar, 1922-1924 yılları arasında Bolşeviklere karşı da savaştılar. 1924 yılından itibaren Svaneti Bölgesi Gürcistan'a bağlanmıştır.

1.5.2. Gürcistan'ın Svaneti Bölgesindeki Mestia Yöresi Coğrafyası

Gürcistan'ın kuzeyinde yer alan tarihi Yukarı Svaneti Bölgesi, batıdan Abhazya, kuzeyden Rusya, güneyden de Megrelya ve Aşağı Svaneti ile çevrilidir. Svaneti, 3.000-5.000 metre yüksekliklerde, Avrupa'nın en yüksek yerleşim bölgesi olarak bilinmektedir. Kafkas Dağları'nın en yüksek on tepesi burada yer alır. Gürcistan'ın en yüksek dağı olan Şhara (5.201 m), Svaneti'dedir. Diğer zirveler Tetnuldi (4.974 m), Şota Rustaveli (4.960 m), Uşba (4.710m) ve Ailama'dır (4.525 m). Svaneti'nin genel görünümünü, derin vadilerle birbirinden ayrılan yüksek dağlar oluşturur. Bölgenin büyük bölümü, deniz seviyesinden 1.800 metreden daha yüksektir.

Şekil 4. Yukarı Svaneti ve Aşağı Svaneti bölgesi

Ormanlık alanlarda bölgeye özgü türlerde, ladin, köknar, kayın, meşe, gürgen gibi bitkilere rastlanır. Svaneti, Kafkas Dağları'nda, Rioni, Enguri ve Tshenistskali ırmakları vadisi boyunca yayılır. Bölge ikiye ayrılır: Yukarı Svaneti (bugün Mestia ilçesi) ve Aşağı Svaneti Bölgesi (bugün Lentehi ilçesi). Tarihsel Svaneti, bugün Abhazya'da yer alan Kodori vadisini de içine alıyordu.

Gürcistan'ın kuzeyinde yer alan tarihi Aşağı Svaneti Bölgesi, kuzey doğudan Rusya, kuzeyden Yukarı Svaneti, güney doğudan da Megrelya ve Gürcistan'ın Raca-Leçhumi ve Kvemo Svaneti idarî bölgesiyle çevrelenmiş bulunmaktadır. Svaneti, ılıman bir iklime sahiptir. Öte yandan çok fazla yağış alır. Bölgeye yıllık ortalama 1000-3200 mm yağmur düşer. Kış mevsimi çok ağır geçer karın 5 m kalınlığa ulaştığı yerler vardır.

1.5.3. Gürcistan'ın Mestia Yöresi İdari ve Sosyal Hayatı

Mestia Svaneti bölgesinin yönetim ve eğitim merkezi fonksiyonunu yürütmektedir. Mestia ilçesi Gürcistanın Svaneti bölgesinde bulunur. Mestia ilçesi yüz ölçümü 3044 km² nüfusu 14248 (2002 yılı) Zugdidi'ye 128km uzaklıktadır. Mestiada Svan halkı yaşar, dilleri Svancadır. Resmi dilleri Gürcücedir. Yönetim şekli parlamenter demokratik Cumhuriyettir. Devlet yasaları millet meclisi tarafından çıkarılır. Cumhurbaşkanı halk tarafından doğrudan seçilir. Orta yaş üzeri halk Rusça konuşabilmektedir. Dini yapısı Hristiyanlıktır. Svan halkı eskiden çok cahildi hayvanlarla beraber yaşıyorlardı. Yiyeceklerini toprağın içinde mahsende saklıyorlardı. Örf ve adetlerine bağlılardı. Ve bunun yanı sıra çok misafirperverlerdi. (Gubataze 1990)

1.5.4. Gürcistan'ın Mestia Yöresi Ekonomik Durumu

Mestia şehrinde bulunan svan evleri ve kuleler restore edilerek turizme açılmıştır. Restore edilip turizme açılması dünya turistlerini mestiyaya gelmesini sağlamıştır. Mestia yapıları sokakları Setis Meydanı tarihi ve turistik açıdan çekici bir mekandır. Mestiada turizme yönelik restoran bar otel işletmeciliği hızla artmaktadır. Ekonomide turizm gelirleri yüksektir. Mestiada halk tarım ve hayvancılık yapmaktadır. Tarımda mısır patates hayvancılıkta küçükbaş hayvanlar koyun keçi yetiştirilir.

1.5.5. Svaneti'nin Genel Mimari Özellikleri

Svaneti, Kafkas Dağlarında, Rioni, Enguri ve Tshenistkali ırmakları vadisi boyunca yayılır. Bölge ikiye ayrılır. Yukarı Svaneti (bugün Mestia ilçesi) ve Aşağı Svaneti Bölgesi (bugün lentehi ilçesi)

Svaneti, mükemmel bir doğaya sahiptir. Mimari örnekleri, müziği, folkloru, ikonaları, ahşap işçiliği, metal işçiliği, yazıtları, dokumacılığı, kule tarzı evleriyle dünya mimari listesine girmiştir.

Svaneti de kültürel varlıklar olarak bilinen konutlar ve kuleler günümüze kadar ulaşmıştır. Bu kule yapılarının arasındaki sokakları dolaşmak insanları hayran bırakacak kadar özel bir görünüm sunar. Burada insanın kendisini, geçip gitmiş yüzyıllara ve eski yaşam biçimlerine dokunmuş gibi hissetmesi içten bile değil. Bu çekici ve egzotik ortamda zaman durmuş, orta çağda donmuş sayılabilir.

Geleneksel evler, kuleler ve Gürcistan'ın en yüksek zirvesi olan Şhara burada yer almaktadır. Burada insan, tarihin ve doğanın bir parçası haline gelmektedir.

Svaneti' de Hıristiyanlık dönemi dini yapıları günümüzde de varlığını koruyor. Bu kiliseler özellikle ikonaları ve tasvirleri ile benzersiz sayılmaktadır.

Svaneti bölgesinde gürcüce koşki denilen kuleler ve evler korunma amaçlı yapılar ülkede çok eskiden beri bulunuyor. Svanetide 400 adet koşki, 100 adet kilise bulunmaktadır. Bu bölgede yaşayan ailelerin düşman saldırılarından korunmasının tek yolu olmuş bu yapılar çok eskilerde ok ve yayın kullanıldığı dönemlerde yapılmış kuleler, ateşli silahlara karşı koruma amacını yerine getiremeyince yenileri inşa edilmiş içeriden dışarıya ateş edebilmek için de mazgallar yapılmış, adeta küçük hisarlara dönüştürülmüş bu yapılar. Savunma da destek sağlamak açısından, kuleler birbirlerine çok yakın inşa edilmiş.

Kulelerin giriş kısmı zeminden 3 veya 4 metre yükseklikte yapılmış. Kulelere taşınabilir merdiven ile giriliyor. Saldırı ve kuşatma esnasında merdiven kaldırılıyor. Böylece kuleye giriş neredeyse imkânsız hale geliyor. Yuvarlak ve dikdörtgen taşlardan inşa edilmiş kulelerin duvarlarının yüksekliği 10 metreyi buluyor. Duvarları sık ve harçsız olarak inşa edilmiş. Öte yandan az sayıda sırtlı kuleler de yapılmış. Bu tür kulelerin ön duvarı düzken arka tarafı bombelidir. Böylece kulelerin çığ düşmesinden ya da yuvarlanan kayalardan zarar görmesinin önüne geçilmiştir (Gelovani 1980).

Günümüze sağlam biçimde ulaşmış kulelerin çoğu Svaneti bölgesinde bulunuyor. Svanet bölgesinde üç çeşit kule tipi bulunuyor. Meaçubi, Gubendi, Murkvami. Meaçubi, salon tipli bir odalı bir yapı. Aile burada evcil hayvanlarıyla birlikte yaşıyor. Ocak ve kiler de içeride bulunuyor. Tamamen penceresiz olan bu yapının tepesinde bulunan delik, hem pencere işlevini yerine getiriyor. Hem yapının ortasında bulunan ocağın dumanını dışarıya tahliye ediyor (Iraklı tsitsişvili, 1997).

Gubendi tarzı kule ise kireç taşından, üç katlı olarak inşa edilmiş. Birinci katı ahır. İkinci katta ise aile üyeleri yaşıyor. Üçüncü kat, saldırılar karşısında savunma amaçlı kullanılıyor. Buradan karşı ateş açılıyor. Kızgın yağlar veya kaynar sular düşman dökülüyor.

Kalabalık aileler, küçük kule evlere sığmayınca murkvami denen daha büyük, kale tipli barınaklar inşa edilmiş. Bölge halkı, birbirinden uzak olan murkvami ve gubendi tipi evleri, savaşta binalar arası geçişi kolaylaştırmak için birbirine yakın yapmışlar. Svaneti' in kuleleri ile başka bölgelerin kuleleri farklı mimari özelliklere sahiptir. Yalnızca Svaneti de değil Gürcistan'ın kuzey bölgelerinde yaygın olan bu kule yapılar günümüzde yeniden restore ediliyor. Ve bunların bir kısmı, ailelerin özel mülkiyetinde olan turistik otellere dönüştürülmüş ve bölge, kule otelleriyle dünyanın bilinen yerlerini tüketmiş olan turistler için yeni duraklardan biri haline gelmiştir.

Svaneti'nin en önemli dini yapılarından Lamaria ve Cajaşi kiliseleri ön plana çıkmaktadır. Bu kiliseler Svaneti bölgesinde Uşguli köyünde bulunuyor. Lamari kilisesi adı, svanca dilinde Hz. Meryem anlamına geliyor. Bu kilise Hz. Meryem' in anısına inşa edilmiş. Yapım tarihi ise 12. yüzyıl o döneme ilişkin süslemelerin pek çoğu günümüze ulaşmış bu dinsel yapı, tarihsel içerikli yazıtlarıyla da ünlüdür. Lamaria kilisesi Gürcistan' ın en yüksek yerlerindeki kiliselerinden biridir ve görkemli bir manzaraya da sahiptir. Cajaşi Kilisesi, 10. yüzyılda Hz. İsa adına yapılmış kiliselerden biridir. Kilisenin duvarlarında kahramanlık efsanelerine ilişkin tasvirler de yer alıyor.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Araştırma Yöntem ve Teknikleri

Alan çalışması; Svan evleri ve kuleleri yoğun olduğu yerleşimlerden, Mestia şehri Lançhvalis Caddesini içine alan bölgede yapılmıştır. Burada bulunan evler ve kuleler gezildi. Yapım tarihleri, ne amaçla yapıldığı ve nasıl kullanıldığı ile ilgili bilgiler alındı.

Mestiada yaşayan insanlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Svan evleri ve kulelerinin ne amaçla kullanıldığı, yapılarında hangi malzemelerin kullanıldığı, örf ve adetlerinin, yaşam biçimlerinin bu yapılarda nasıl hayat bulduğu konusunda bilgiler toplandı. Lançhvalis caddesinde Svan evleri ve kuleleri tek tek gezilerek incelendi. Fotoğrafları ve videoları çekildi. Svan evi ve kulelerinin klasik yöntemle röleve ölçüleri alındı ve projeleri hazırlandı.

Çalışmanın yöntemi; “Svan evleri ve kulelerini belgeleme niteliğindedir. Bu belgeleme çalışması aşağıda belirtilen teknikler kullanılarak yapılmaya çalışılmıştır.”

Tablo 1. Çalışma adımları, araştırma yöntem ve teknikleri ve yapılan çalışmalar

Adım	Araştırma Yöntem ve Teknikleri	Yapılan Çalışmalar
1	Tespit Çalışması	<ul style="list-style-type: none">• Çalışma Alanının belirlenmesi• Örneklem Grubunun Tespiti
2	Araştırma	<ul style="list-style-type: none">• Röportaj• Fotoğraf ve video ile görselleştirme• Yapı rölevellerinin çıkartılması• Konut ve Kule kimlik kartlarının oluşturulması
3	Değerlendirme Tekniği	<ul style="list-style-type: none">• Konut bulgularının irdelenmesi• Kule Bulgularının İrdelenmesi• Genel analiz Tablosu çıkartılarak bulguların irdelenmesi

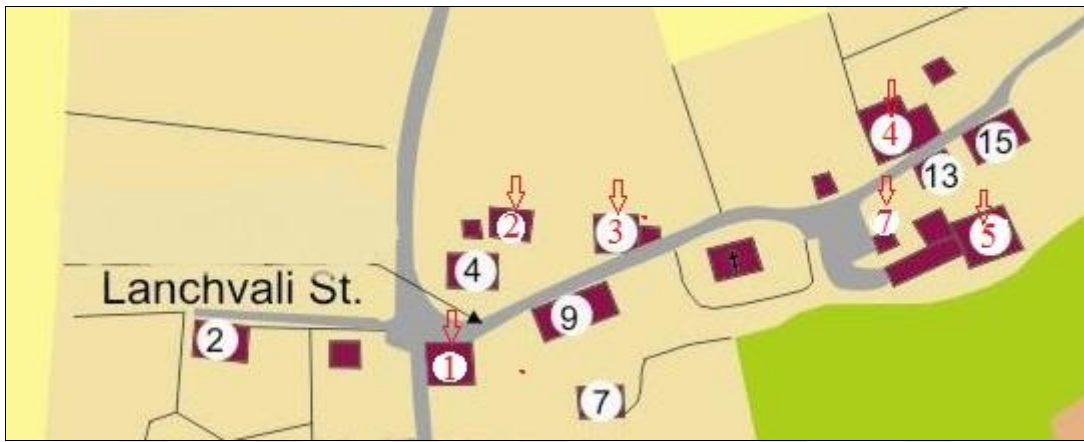
2.2. Çalışma Alanının Seçimi

Günümüze kadar mimari bileşen ve elemanları ile ulaşmayı başarmış, geleneksel yöreye ait yaşam biçiminin mimari öğelere yansıtılmış olması, Svan evi ve savunma

kulelerinin yoğun olduğu Lanchvalis Caddesinin seçilmesini ön plana çıkarmıştır. Ayrıca bu alanda kapsamlı bir çalışma yapılmamış olması diğer bir seçim nedenidir.

2-3 örneklem grubunun belirlenmesi ve seçimi bu alanda yapılan çalışmalar ve tespitler neticesinde mimari özelliklerinin geçmişten günümüze yansıtan belgelemeye elverişli yapılar seçilmiştir. Bu bağlamda 7 adet konut ve 3 adet kule ele alınmıştır.

2.3. Çalışma Alanının Tanıtılması

Şekil 5. Mestia’da Lanchvalis Caddesi

Mestia, Samegrelo-Zemo svaneti bölgesinde (mhare) yer alır. Bölgenin yönetim merkezi Zugdidi’ye 128km uzaklıktadır. Mestia ilçesi (raioni), 132 köyü kapsamaktadır. İlçenin yüzölçümü 3,044 km²; nüfusu 14.248 (2002). Mestia, tarihsel olarak hep Yukarı Svaneti bölgesinde yer almıştır. Eskiden Seti (სეტი) olarak adlandırılıyordu. Küçük bir yerleşim olmasına karşın kasaba, Gürcistan tarihinde önemli yer tutmuştur. Gürcistan’ın önemli kültür merkezlerinden olan Mestia’ da ortaçağdan kalma kaleler ve savunma kuleleri, kiliseler bulunur. Yöre UNESCO’nun Dünya Mirası listesinde alınmıştır.

Mestiacali ve Mulhuri ırmakları arasında bulunan Mestia, Svaneti Bölgesinin yönetim ve eğitim merkezi fonksiyonunu yürütmektedir. Denizden yüksekliği 1500 metre olan Mestia’da Gürcü mimari ve etnografine ait birçok önemli eserleri bünyesinde muhafaza etmektedir. Bunlar arasında Svan Kale-evler ve Lamaria, Seti Mrvalangelozta ve Pusti kiliselerinin bulunduğu tapınakları gösterebiliriz. Mestia Tarih-Etnografya

Müzesinde Gürcü dili ve alfabesine ait eski eserler (Adişis Othtavi), Gürcü Dövme sanatına ait birçok önemli eser vs. muhafaza edilmektedir.

Mestia tarihi bir şehirdir. Mestiada Lanchvalis Caddesi üzerinde önemli özelliklere sahip mimari yapılar yer almaktadır. Bu yapılar günümüze kadar mimari özelliklerini bozmadan gelebilmiştir. Bu bağlamda Svan evi ve kulelerinin yoğun olduğu bu alan geçmişin mimari kültürel özelliklerini daha iyi yansıtabileceği için bu çalışmada ele alınmıştır.

2.4. Kimlik Kartı Oluşturulması

Bu çalışmada oluşturulan kimlik kartı incelenen Svan evi ve Kuleleri için tek tek ele alınmıştır. Kimlik kartında yer alan başlıklar iki ayrı grupta ele alınmaktadır. İlk grupta; yapının adı, konumu, kat sayısı, malzeme ve konstrüksiyonu tanıtan bilgilere yer verilmektedir.

İkinci grupta ise; yapının çalışma alanı, içindeki konumu, röleve, plan, kesit, cephe çizimleri ve fotoğrafları yer almaktadır.

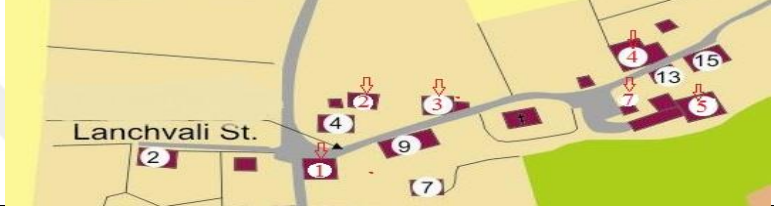
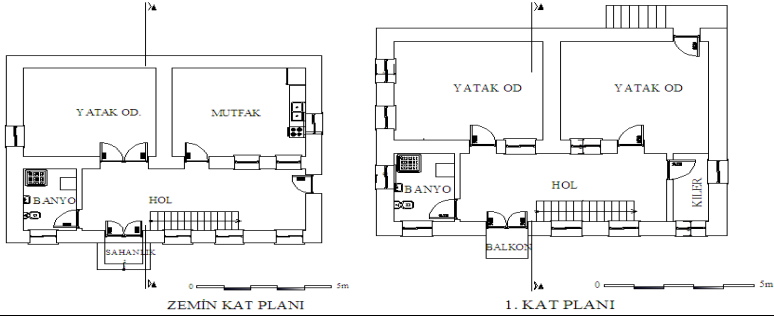
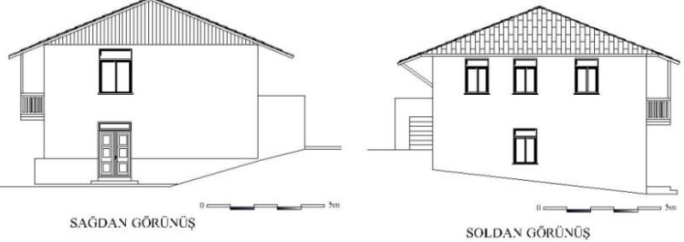
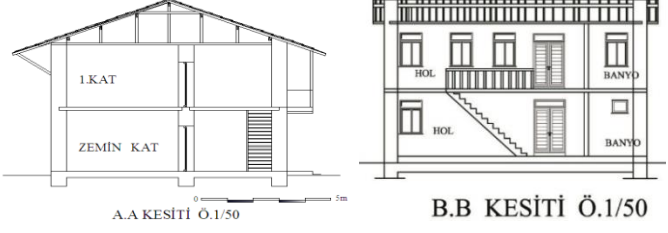

Tablo 2. Yapı kimlik kartı örneği

..... No'lu Svan Evi ve Kulesi	Yapı Adı: Konumu: Kat Sayısı: Malzeme ve Konstrüksiyon:
Konum	
Plan	
Cepheler	
Kesitler	
Fotoğraflar	

3. BULGULAR

3.1. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (1.Nolu Svan Evi)

Tablo 3. 1. nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

1 No'lu Svan Evi	Yapı Adı: Niguriani Zrab Germanis Ze Evi Konumu: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat Sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap-Yığma/Kargir
Konum	
Plan	
Cepheler	
Kesitler	
Fotoğraflar	

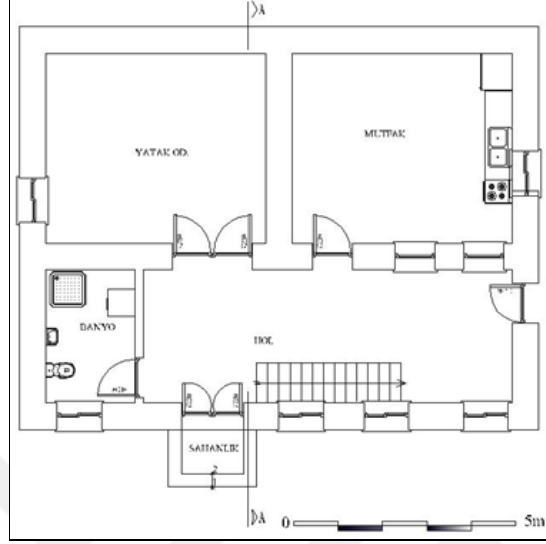
1 Nolu Svan Evi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- 1 nolu Svan evi Lançhvali Caddesi kenarında bulunmaktadır.
- Cadde' den ahşap bir kapıdan evin avlusuna girilmektedir. Ayrıca çift ahşap kapı otomobil girişini sağlamaktadır.
- Bina zemin kat ve 1.kattan oluşmaktadır. Evin avlusu taş duvarla çevrilidir.
- Binanın zemin kat ve 1.kat yüksekliği 3m'dir.
- Binanın malzemesi taş ve ahşap, konstrüksiyonu yığma ve kargirdir.
- Zemin kata 2 basamakla çıkılan bir sahanlıktan çift bir ahşap kapıdan girilmektedir.
- Girişte dikdörtgen bir hol vardır. Girişin sağında üst kata çıkan tek kol ve sahanlıksız ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Giriş holünün solunda banyo mekanı bulunmaktadır. Holden iki ahşap kapı ile girilen bir oda ve ahşap bir kapı ile mutfak mekanına ulaşılmaktadır.
- Banyo ve yatak odasının dışa açılan birer adet penceresi bulunmaktadır. Mutfağın hole açılan iki penceresi daha mevcuttur.
- 1.katta holden girilen banyo, iki adet oda ve bir kiler mekanı bulunmaktadır. Holden iki kanatlı ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır. Balkon kapısı 75cm x 220cm dikdörtgendir.
- 1.Kattaki bir odaya hol mekanı dışında birkaç basamakla çıkılıp ulaşılan sahanlıklada içeri ahşap kapı ile girilmektedir.1.katta yine her iki odanın hole açılan birer penceresi bulunmaktadır. Bu pencereler 100 cm x 150 cm dikdörtgendir.
- Binanın duvarları 60cm yığma taştan yapılmıştır. Zemin kat tavan döşemesi ahşap kirişlerle geçilmiş, üzeri tahta döşeme yapılmıştır.
- Çatı ahşap üzeri muhdestir. Dış pencerelerin ahşaptan yapılmış panjurları vardır. Binanın giriş cephesi sıvanmış, beyaz badana ile boyalıdır. Pencereler ve kapılar ahşaptır.

3.1.1. Planlar

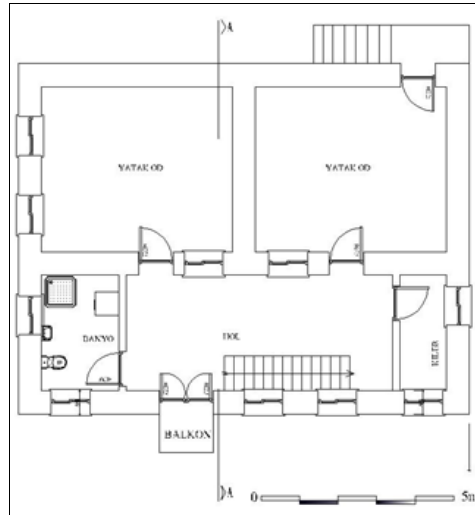
Girişte dikdörtgen bir hol vardır. Girişin sağında üst kata çıkan ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Girişin salonunda banyo, holden yine iki ahşap kapı ile girilen oda ve

mutfak vardır. Banyo ve yatak odasının dışı açılan birer adet penceresi bulunmaktadır. Mutfağın penceresi hole bakmaktadır.

Şekil 6. 1 nolu Svan Evi zemin kat planı

1. katta holden girilen banyo 2 adet oda ve bir kiler vardır. Holden iki adet ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır. 1. kattaki 1.odaya yoldan birkaç basamakla sahanlığı çıkılıp içeri ahşap kapı ile girilmektedir. 1.katta 2 adet odanın yine hole açılan penceresi vardır.

Şekil 7. 1 nolu Svan Evi 1. kat planı

Binanın duvarları 60cm yığma taştan yapılmıştır. Zemin kat ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri tahta kapılıdır. Çatı ahşap üzeri şingil ile kaplıdır. Dış pencereleri ahşaptan yapılmış panjurları vardır. Binanın giriş cephesi sıvanmış beyaz badana ile boyalıdır. Pencereler ve kapılar ahşaptır.

Şekil 8. 1 nolu Svan Evi giriş cephesi

3.1.2. Kesitler

Binanın duvarları 60 cm kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Zemin kat tavanı ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri 2- 4 cm tahtalarla kaplıdır. Duvardan duvara geçilen ahşap kirişler üzerinde 10* 10 dikmeler ve 5*10 cm nertekler üzerinde tahtalarla kaplıdır. Çatı örtüsü mebla üzeri şingildir.

Şekil 9. 1 nolu Svan Evi kesitleri

3.1.3. Cepheler

Cepheler kesme taş ve moloz taş karışımından yapılmıştır. Dış pencereleri dikdörtgen ahşaptan yapılmış panjurları da ahşaptır. Binanın giriş cephesi sıvanmış beyaz badana ile boyalıdır. Evin giriş kapıları ve balkon kapısı ahşaptır.

Şekil 10. 1 nolu Svan Evi görünüşleri

Şekil 11. 1 Nolu Svan Evi içeriden görünüş ve giriş cephesi görünümü

Mestia şehrinin Lançvalis Caddesi kenarında bulunmaktadır. Caddeden ahşap bir kapıdan evin avlusuna girilmektedir. Ayrıca çift ahşap kapı otomobil girişini sağlamaktadır.

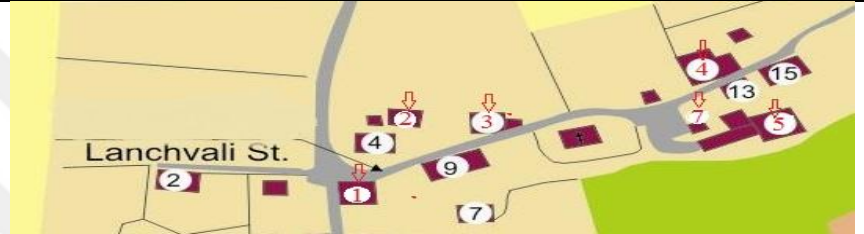
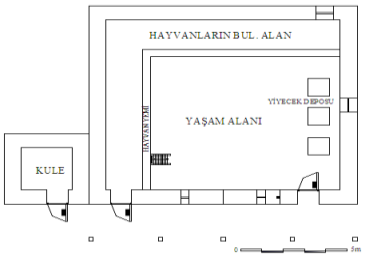
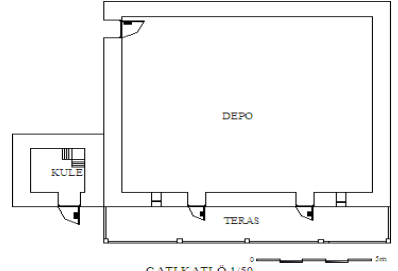
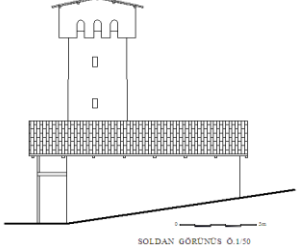
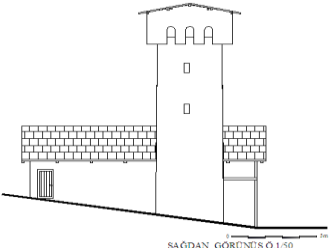

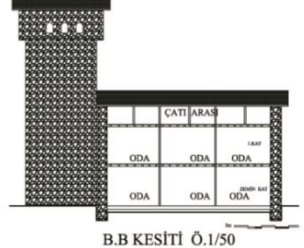

Şekil 12. 1 nolu Svan Evi cephe görünüşleri

Evin avlusu taş duvarla çevrilidir. Bina zemin kat ve 1.kattan oluşmaktadır. Zemin kata iki basamakla çıkılan bir sahanlıktan çift bir kapıdan girilmektedir.

3.2. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (2 Nolu Svan Evi)

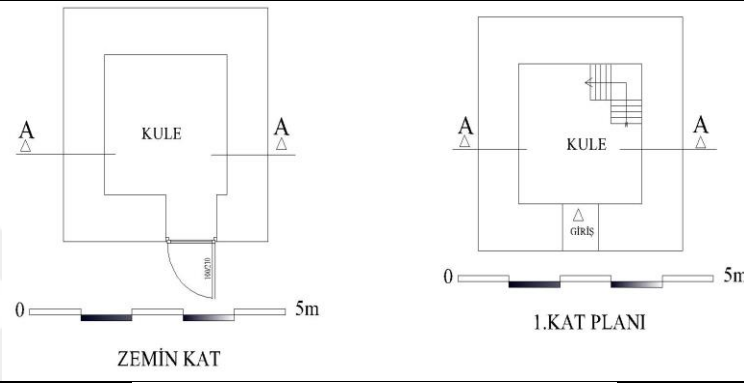
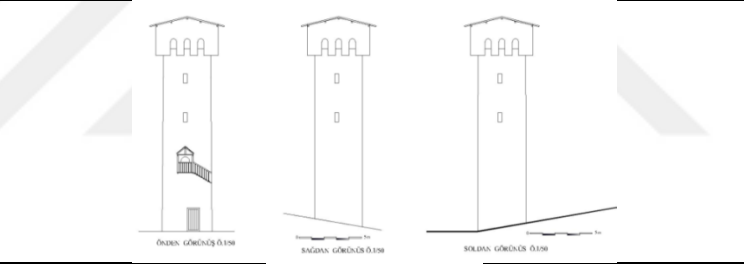
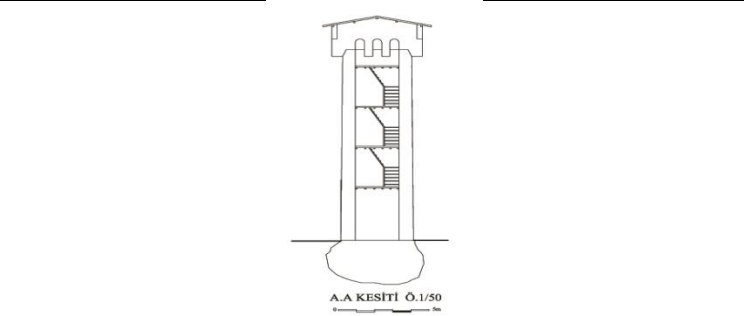

Tablo 4. 2. nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı adı: margiani sograt vicbis Ze Evi Konumu: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap –Yığma / Kargir	
Konum		
Plan		
Cepheler		
Kesitler		
Fotoğraflar		

2 Nolu Svan Evinin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- Svan evi zemin kat, çatı katı ve kuleden oluşmaktadır.
- Zemin katta yaşam alanına ahşap bir kapı ile girilmektedir. Yaşam alanında yiyeceklerin saklandığı taştan yapılmış kilerler mevcuttur. Tekli ahşap koltukta evin aile reisi oturur. Diğer üçlü ikili koltuklara aile bireyleri oturur.
- Ayrıca ahşap yemek masaları mevcuttur. Yemek salon ortasında bulunan çatıya demir zincirle asılı bakır kazanlarda yapılır. Ateş yakılır. Duman çatıya bırakılan bacadan çıkar, yaşam alanı giriş cephesinde bulunan 30cm 70cm 2 adet pencereden ayrıca girişin sağındaki ve karşısındaki 2 adet 80 cm 100cm pencereden aydınlanma sağlanır.
- Zemin katta diğer ahşap kapıdan hayvanların girişi sağlanır. Hayvanların bulunduğu alan yaşam alanının iki kenarını kapsar. Burada Hayvanların yem yediği behni bulunur. Hayvanların olduğu bölümün iki metre üzerinde ahşaptan yapılmış bölüm vardır. Burada insanlar yatmaktadır. İnsanların yattığı bölüme ahşap bir merdivenle çıkılmaktadır.
- Zemin katın tavanı ahşaptır. Zemin kat alanı yaklaşık 11 metreye 11 metredir alanı 121 metrekare'dir. Zemin kat yaşam alanının tavanı taşıyan duvardan duvara geçen ağaç taşıyıcılar vardır. Bunların üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri 5cm tahta ile kaplıdır.
- Çatı katı aynı şekilde taş duvarların üzerine oturmuş bütün ağaçtan taşıyıcılar vardır. Üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üstü 5cm tahtadan plaklarla kaplıdır. Bu tahta plaklar ıhlamur ağacından elle kesilerek yapılmıştır. Bugün ise çatı kaplaması malzemeleri mebran ve üzeri şingil türü malzemelerdir. Çatı katına ahşap tek kapı ile girilmektedir. Çatı katından ön tarafa iki ahşap kapı ile terasa çıkılmaktadır. Ayrıca çatı katını aydınlatan 2 adet pencere vardır.
- Teras ahşaptır. Terasın taşıyıcı direkleri 20cm çapındadır. Taşıyıcı direkler ahşap taşıyıcı kirişlerle bağlıdır. Teras döşemesi ahşap tahtadır. Kalınlığı 5cm'dir. Korkuluklar ahşaptır.

Tablo 5. 2. nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı adı: Margiani Sograt Vicbis Ze evi Konumu: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap-Yığma/Kargir
Konum	
Plan	
Cepheler	
Kesitler	
Fotoğraflar	

2 Nolu Svan Kulesinin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- 2 nolu svan evinin savunma kulesinin tabanı 4 metreye 4 metre 16 metrekare'dir. Duvar kalınlığı 80 cm'dir. Savunma kulesinin duvarı yığma taş ile harçsız yapılmıştır. Savunma kulesinin zemin katına ahşap bir kapı ile girilmektedir. Zemin katta hayvanlar barınmaktadır.
- İnsanların savunma kulesine girişi terastan ahşap bir merdiven ile sağlanmaktadır. Düşman saldırısı olduğunda savunma kulesinin ahşap merdiveni kaldırılıyor.
- Giriş kapısı içeride bulunan kesme taşlarla kapatılıyor.
- Savunma kulesinin birinci, ikinci ve üçüncü katlarında insanlar barınıyor. En üst katta ise düşmanlara karşı kullanılan silahlar bulunmaktadır. Burada düşmanlara ok ve taş atıldığı, kızgın yağ döküldüğü ve ateşli silahlarla düşmana karşı savaş verilmektedir.
- Savunma kulesinin her tarafında 30cm 70 cm ebadında hava ve ışıklandırma penceresi vardır. Savunma kulesinin çatısı 10cm 15cm ahşap kirişler ve üzeri ıhlamurdan yapılan tahta plaklarla kaplıdır.
- Günümüzde ise mebran ve şingil türü malzemelerle restore edilmektedir. Savunma kulesinin katları ahşap kirişlerle bölünmüş üzeri tahta ile kaplıdır. Kule içinde ahşap merdivenle veya ahşap iskele ile katlara çıkılmaktadır.

3.2.1. Planlar

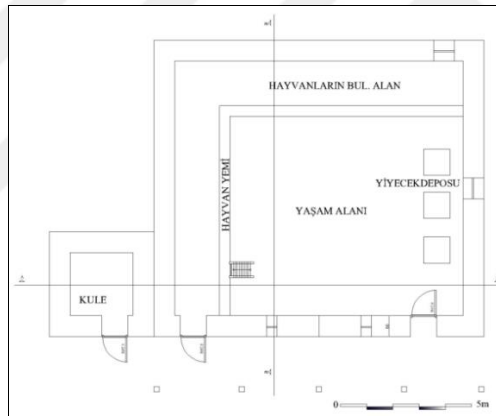
2 nolu Svan evi zemin kat, çatı katı ve kuleden oluşmaktadır. Zemin katta yaşam alanına ahşap bir kapı ile girilmektedir. Yaşam alanında yiyeceklerin saklandığı taştan yapılmış kilerler mevcuttur.

Şekil 13. 2 nolu Svan Evi giriş kapısı görünüşü ve ön görünüş

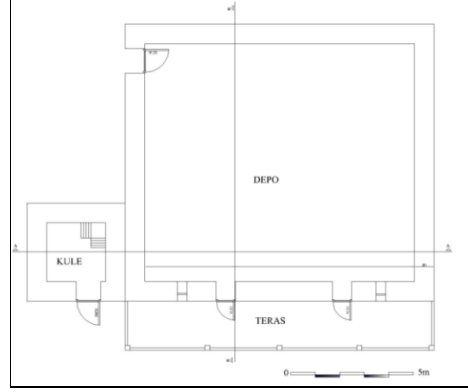
Tekli ahşap koltukta evin aile reisi oturur. Diğer üçlü ikili koltuklara aile bireyleri oturur. Ayrıca ahşap yemek masaları mevcuttur. Yemek salon ortasında bulunan çatıya demir zincirle asılı bakır kazanlarda yapılır. Ateş yakılır. Duman çatıya bırakılan bacadan çıkar, yaşam alanı giriş cephesinde bulunan 30cm 70cm 2 adet pencereden ayrıca girişin sağındaki ve karşısındaki 2 adet 80 cm 100cm pencereden aydınlanma sağlanır.

Zemin katta diğer ahşap kapıdan hayvanların girişi sağlanır. Hayvanların bulunduğu alan yaşam alanının iki kenarını kapsar. Burada hayvanların yem yediği behni bulunur. Hayvanların olduğu bölümün iki metre üzerinde ahşaptan yapılmış bölüm vardır. Burada insanlar yatmaktadır. İnsanların yattığı bölüme ahşap bir merdivenle çıkılmaktadır. Zemin katın tavanı ahşaptır. Zemin kat alanı yaklaşık 11 metreye 11 metredir alanı 121 metrekare'dir. Zemin kat yaşam alanının tavanı taşıyan duvardan duvara geçen ağaç taşıyıcılar vardır. Bunların üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri 5cm tahta ile kaplıdır.

Şekil 14. 2 nolu Svan Evi zemin kat planı

Çatı katı aynı şekilde taş duvarların üzerine oturmuş bütün ağaçtan taşıyıcılar vardır. Üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üstü 5cm tahtadan plaklarla kaplıdır. Bu tahta plaklar ıhlamur ağacından elle kesilerek yapılmıştır. Bugün ise çatı kaplaması malzemeleri membran ve üzeri şingil türü malzemelerdir. Çatı katına ahşap tek kapı ile girilmektedir. Çatı katından ön tarafa iki ahşap kapı ile terasa çıkılmaktadır. Ayrıca çatı katını aydınlatan 2 adet pencere vardır. Teras ahşaptır. Terasın taşıyıcı direkleri 20cm çapındadır. Taşıyıcı direkler ahşap taşıyıcı kirişlerle bağlıdır. Teras döşemesi ahşap tahtadır. Kalınlığı 5cm'dir. Korkuluklar ahşaptır. 2. nolu svan evinin savunma kule tabanı 4x4m 16 metrekare'dir. Duvar kalınlığı 80 cm'dir.

Şekil 15. 2 nolu Svan Evi çatı katı planı

Savunma kulesinin duvarı yığma taş ile harçsız yapılmıştır. Savunma kulesinin zemin katına ahşap bir kapı ile girilmektedir. Zemin katta hayvanlar barınmaktadır. İnsanların savunma kulesine girişi terastan ahşap bir merdiven ile sağlanmaktadır. Düşman saldırısı olduğunda savunma kulesinin ahşap merdiveni kaldırılıyor.

Şekil 16. 2 nolu Svan Evi ve kule görünüşü

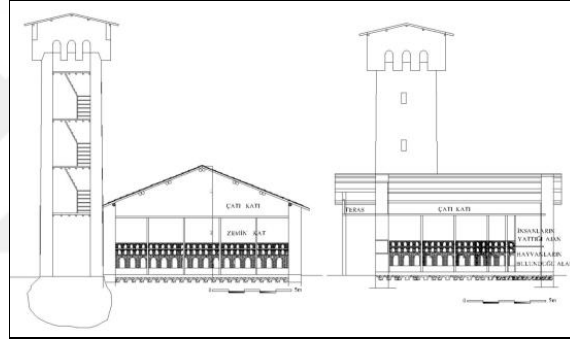
Giriş kapısı içeride bulunan kesme taşlarla kapatılıyor. Savunma kulesinin birinci, ikinci ve üçüncü katlarında insanlar barınıyor. En üst katta ise düşmanlara karşı kullanılan silahlar bulunmaktadır. Burada düşmanlara ok ve taş atıldığı, kızgın yağ döküldüğü ve ateşli silahlarla düşmana karşı savaş verilmektedir. Savunma kulesinin her tarafında 30cm 70 cm ebadında hava ve ışılandırma penceresi vardır. Savunma kulesinin çatısı 10cm 15cm ahşap kirişler ve üzeri ihlamurdan yapılan tahta plaklarla kaplıdır. Günümüzde ise membran ve şingil türü malzemelerle restore edilmektedir. Savunma kulesinin katları ahşap kirişlerle bölünmüş üzeri tahta ile kaplıdır. Kule içinde ahşap merdivenle veya ahşap iskele ile katlara çıkılmaktadır.

Şekil 17. 2 nolu Svan Evi görünüşü

3.2.2. Kesitler

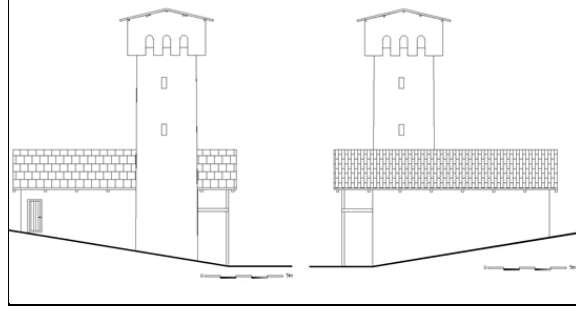
Duvarlar 1 metre kalınlığında kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Zemin kat tavanı ve çatı katında geniş açıklıklar, bütün ağaçlar kiriş olarak kullanılarak geçilmiştir. Çatı örtüsü mebran üzerine şingildir.

Şekil 18. 2 nolu Svan Evi kesitleri

3.2.3. Cepheler

Cepheler kesme ve moloz taşından yapılmıştır. Giriş kapıları ahşaptır. Giriş cephesinde iki küçük pencere bulunur. Çatı iki yöne eğimlidir. 1. katında ahşaptan yapılmış boy bolkan bulunur. Buradan kuleye geçilir.

Şekil 19. 2 nolu Svan Evi görüntüşleri

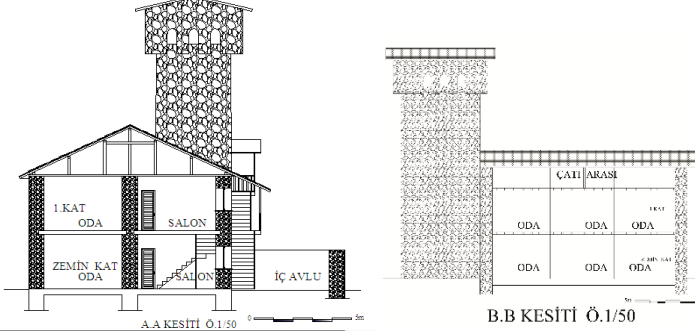

Şekil 20. 2 nolu Svan Evi yaşam odası görüntüşü

3.3. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (3 Nolu Svan Evi)

Tablo 6. 3 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı adı: Margiani Raxman Sagros Ze evi Konumu: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir
Konum	
Plan	

Tablo 6'nın devamı

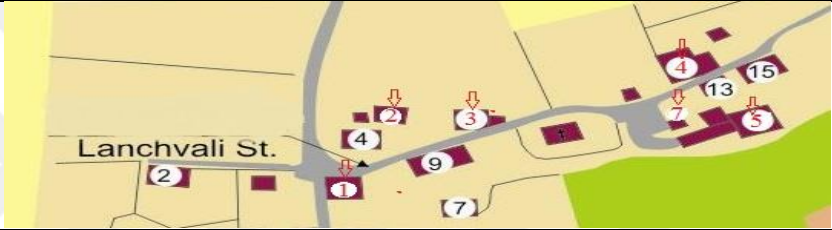
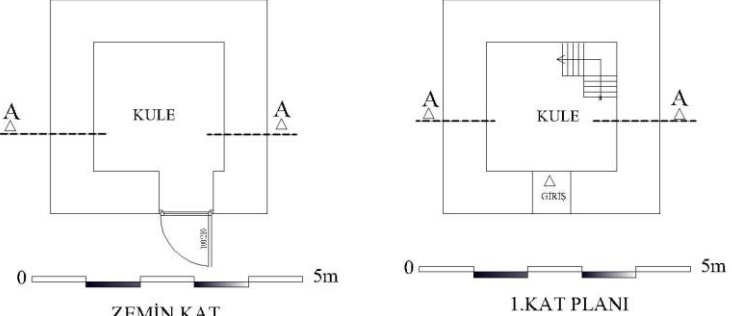
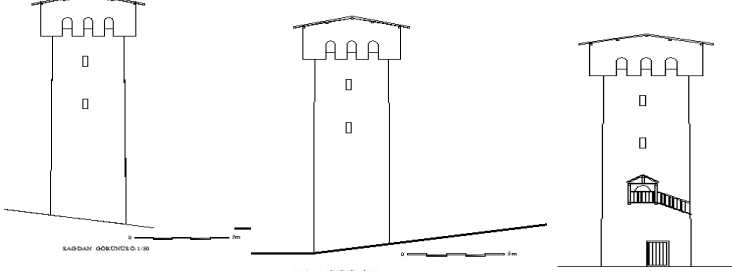
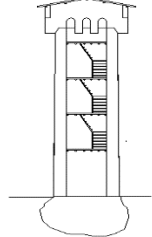
Cepheler	 <p>ÖN GÖRÜNÜŞ Ö. 1/50</p> <p>SOLDAN GÖRÜNÜŞ Ö. 1/50</p>
Kesitler	 <p>A.A. KESİTİ Ö. 1/50</p> <p>B.B. KESİTİ Ö. 1/50</p>
Fotoğraflar	 <p>3 nolu svan evi görünüşü</p> <p>3 nolu svan evi görünüşü</p>

3 Nolu Svan Evinin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- Lamçhvalis caddesinin üzerinde solda bulunmaktadır.
- Evin avlusu yığma taş duvar ile çevrilidir. Evin avlusuna ahşap kapı ile girilmektedir.
- Zemin katta iki ahşap kapı ile girilmektedir. Zemin katta duvarlar yığma taştır ve kalınlığı 60cm'dir.
- Girişte dikdörtgen bir salon vardır. Salonun bir köşesinde şömine bulunmaktadır. Salonun karşısında ahşap kapı ile girilen iki oda ve bir mutfak vardır.
- Girişte sağ tarafta banyo bulunmakta ve 1.kata çıkan ahşap merdiven vardır. Salon ve odaları aydınlatan ahşap pencereler vardır.
- Binanın zemin ve 1.kat yüksekliği 3m'dir.
- 1. kata çıkıldığında dikdörtgen salon ve karşısında üç oda ve yine banyo bulunmaktadır. 1.kattan ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır.

- Ayrıca zemin kattan ve evin avlusundan 1.kata dışarıdan çıkan ahşap merdiven vardır. 1.kattan ahşap merdivenle kulenin girişine ulaşım sağlanmaktadır.
- Evin balkonun ahşap taşıyıcı kirişi 10\15cm'dir. Balkonun döşemesi ve korkulukları ahşap tahtadır. Balkonun üstü ahşap çatı ile kaplıdır.
- Çatıyı taşıyan 12/12cm ahşap direkler mevcuttur. Evin bir kısmı beyaz boya ile boyalıdır. Bir kısmı ise ahşap ile kaplıdır.

Tablo 7. 3 nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı adı: Margiani Raxman Sagros Ze evi Konumu: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı:2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir
Konum	
Plan	
Cepheler	
Kesitler	

Tablo 7'nin devamı

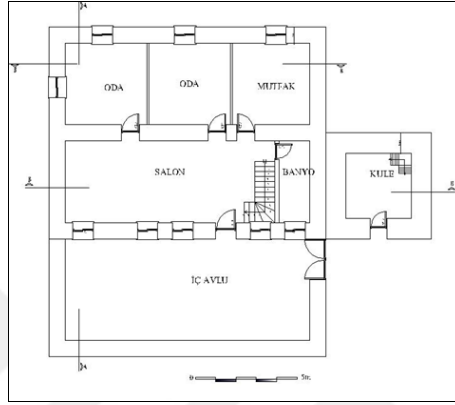

3 Nolu Svan Evi Kulesi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

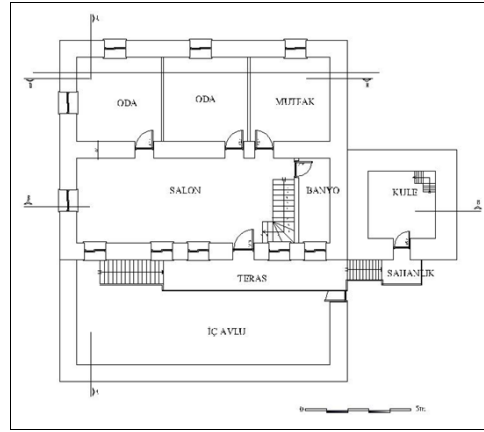
- Gürcüce koşki denilen kuleler 9-12.yy' da yapılmıştır. Savunma ve korunma amaçlı yapılan kuleler ülkede çok eskiden beri bulunuyor. Svan halkı şehrin ya da köyün savunmasını yapmak için büyük bir kale yerine her Svan ailesi kendi savunma kulesini inşa etmiştir.
- Çok eskilerde ok ve yayın kullanıldığı dönemlerde yapılmış kuleler, ateşli silahlara karşı koruma amacını yerine getiremeyince yenileri inşa edilmiş. İçeriden dışarıya ateş edebilmek için de mazgallar yapılmıştır.
- Savunma da destek sağlaması açısından, kuleler birbirlerine çok yakın inşa edilmiş kulelerin giriş kısmı zeminden üç veya dört metre yükseklikte yapılmıştır.
- Kulelere taşınabilir ahşap merdivenlerle giriliyor. Saldırı ve kuşatma sırasında merdiven kaldırılıyor böylece kuleye giriş neredeyse imkansız hale geliyor.
- Yuvarlak ve dikdörtgen taşlardan inşa edilmiş kulelerin duvarlarının yüksekliği 10-15m'dir. Duvarları sık ve harçsız olarak inşa edilmiş. Öte yandan az sayıda sırtlı kulelerde yapılmış. Bu tür kulelerin ön tarafı düzken arka tarafı bombelidir. Böylece kulelerin çığ düşmesinden yada yuvarlanan kayalardan zarar görmesinin önüne geçilmiş.
- Günümüze sağlam biçimde ulaşmış kulelerin çoğu Svaneti bölgesinde bulunuyor. Kulenin tabanı kare şeklindedir. 4x4m veya 5x5 metredir. Duvar kalınlığı 1m'dir.
- Kule katları yüksekliği 3m'dir.
- Kulenin 1.katı ahır burada hayvanlar barınıyor. 2.katta ise aile üyeleri yaşıyor. 3.katta ise saldırılar karşısında savunma amaçlı kullanılıyor. Buradan düşmana karşı ok ve taş atılıyor, kızgın yağ ve sıcak sular dökülüyor.

3.3.1. Planlar

Girişte dikdörtgen bir salon vardır. Salonun bir köşesinde şömine bulunmaktadır. Salonun karşısında ahşap kapı ile girilen iki oda ve bir mutfak vardır. Girişte sağ tarafta banyo bulunmakta ve 1.kata çıkan ahşap merdiven vardır. Salon ve odaları aydınlatan ahşap pencereler vardır.

Şekil 21. 3 nolu Svan Evi zemin kat planı

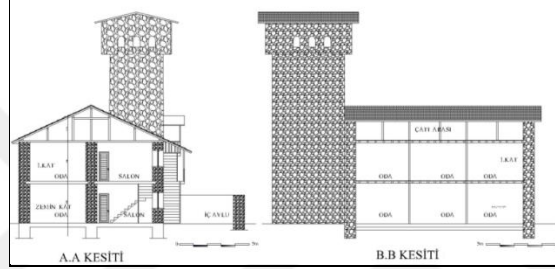
Şekil 22. 3 nolu Svan Evi 1. kat planı

1. kata çıkıldığında dikdörtgen salon ve karşısında üç oda ve yine banyo bulunmaktadır. 1.kattan ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır. Ayrıca zemin kattan ve evin avlusundan 1.kata dışarıdan çıkan ahşap merdiven vardır. 1.kattan ahşap merdivenle kulenin girişine ulaşım sağlanmaktadır. Evin balkonun ahşap taşıyıcı kirişi 10\15cm'dir. Balkonun döşemesi ve korkulukları ahşap tahtadır. Balkonun üstü ahşap çatı ile kaplıdır.

Çatıyı taşıyan 12/12cm ahşap direkler mevcuttur. Evin bir kısmı beyaz boya ile boyalıdır. Bir kısmı ise ahşap ile kaplıdır.

3.3.2. Kesitler

1. katta holden girilen banyo 2 adet oda ve bir kiler vardır. Holden iki adet ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır. 1. kattaki 1.odaya yoldan birkaç basamakla sahanlığı çıkılıp içeri ahşap kapı ile girilmektedir. 1.katta 2 adet odanın yine hole açılan penceresi vardır.

Şekil 23. 3 nolu Svan Evi kesitleri

3.3.3. Cepheler

Cepheler kesme ve moloz taş karışımından yapılmıştır. Pencere ve kapılar ahşaptır. Zemin kattan 1.kata ahşap merdivenle çıkılır. Giriş cephesindeki balkondan kuleye geçilir. Çatı iki yöne eğimlidir. Cephenin bir yöni ahşap ile kaplıdır.

Şekil 24. 3 nolu Svan Evi görünüşleri

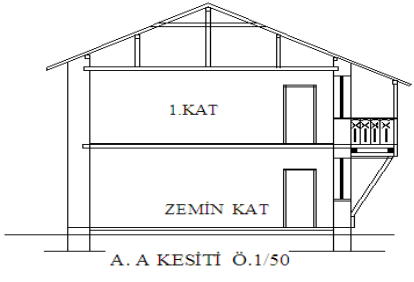
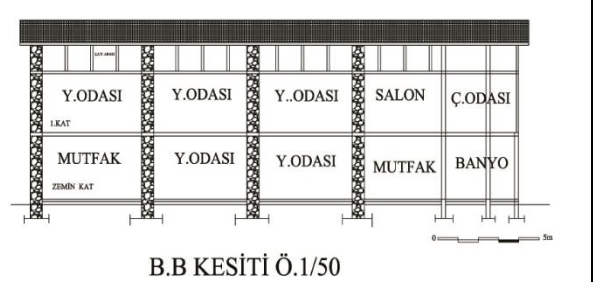

Şekil 25. 3 nolu Svan evi ve kule görünüşü

3.4. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (4 Nolu Svan Evi)

Tablo 8. 4 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı adı: Margiani Murad Bibas Ze Evi Konum: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir
Konum	
Plan	<p>ZEMİNKAT PLANI Ö:1:50</p> <p>1 KAT PLANI Ö:1:50</p>
Cepheler	<p>ÖN GÖRÜNÜŞ Ö:1:50</p> <p>SOLDAN GÖRÜNÜŞ Ö:1:50</p>

Tablo 8'in devamı

Kesitler	 <p>A. A KESİTİ Ö.1/50</p>	 <p>B.B KESİTİ Ö.1/50</p>
Fotoğraflar		

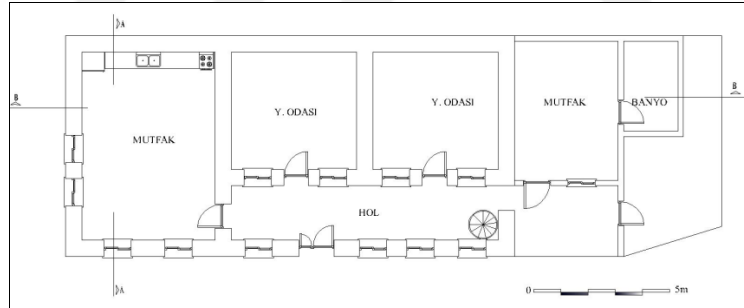
4 Nolu Svan Evinin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi:

- Sahibi Muradi Margiani olan ev Lançhvalis Caddesi üzerinde soldadır.
- Ahşap kapı ile evin avlusuna girilmektedir. Evin avlusu taş duvar ile çevrili üzerinde ahşap korkuluk vardır.
- Ev zemin kat ve 1. kattan oluşmaktadır.
- Zemin ve 1.kat yüksekliği 3m'dir.
- Evin giriş kapısı çift kapılı ve ahşaptır.
- Evin duvarları yığma taş duvardır. Duvarın kalınlığı 60cm'dir.
- Zemin kat girişinde dikdörtgen bir hol vardır. Holün sağında 1.kata çıkan ahşap döner merdiven bulunmaktadır. Holün solunda mutfak, holün karşısında 2 adet yatak odası bulunmaktadır. Holden dışarıya terasa açılan bir kapı vardır.
- Terastan girilen bir mutfak ve mutfaktan girilen bir banyo vardır.
- Yatak odalarının hole bakan pencereleri vardır. Mutfak ve holün dışarıya açılan pencereleri vardır.
- Holün yer döşemesi kalebodurdur. Duvarlar ahşap ile kaplıdır. 1. kata çıkıldığında holden girilen 3 adet yatak odası vardır. Ayrıca holden salona geçilmektedir. Salondan çocuk yatak odasına girilmekte ayrıca salondan terasa çıkılmaktadır.
- Holden ise balkona ahşap çift kapı ile çıkılmaktadır.

- Evin üstü ahşap çatı ile kaplıdır. Balkonlar ve teras ahşap döşemeyle kaplıdır. Teras korkuluğu ahşaptır.
- Terası taşıyan ahşap direkler terastan zemin kata eğimlidir. Evin dış duvarlarının bir kısmı yığma taş bir kısmı sıvalı ve beyaz boya ile boyanmıştır. Evin cephesinin bir kısmı ahşap kaplıdır. Mutfağın tavanı alçıpen asma tavadır.

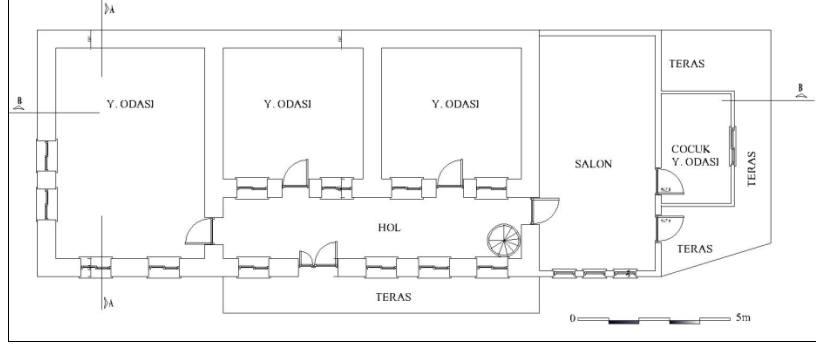
3.4.1. Planlar

Evin duvarları yığma taş duvardır. Duvarın kalınlığı 60cm'dir. Zemin kat girişinde dikdörtgen bir hol vardır. Holün sağında 1.kata çıkan ahşap döner merdiven bulunmaktadır. Holün solunda mutfak, holün karşısında 2 adet yatak odası bulunmaktadır. Holden dışarıya terasa açılan bir kapı vardır. Terastan girilen bir mutfak ve mutfaktan girilen bir banyo vardır. Yatak odalarının hole bakan pencereleri vardır. Mutfak ve holün dışarıya açılan pencereleri vardır. Holün yer döşemesi kalebodurdur. Duvarlar ahşap ile kaplıdır.

Şekil 26. 4 nolu Svan Evi zemin kat planı

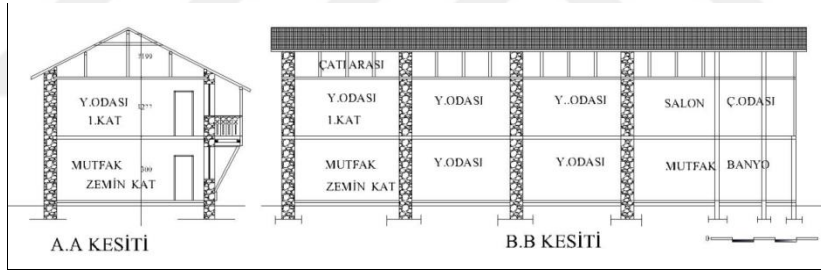
1. kata çıkıldığında holden girilen 3 adet yatak odası vardır. Ayrıca holden salona geçilmektedir. Salondan çocuk yatak odasına girilmekte ayrıca salondan terasa çıkılmaktadır. Holden ise balkona ahşap çift kapı ile çıkılmaktadır. Evin üstü ahşap çatı ile kaplıdır. Balkonlar ve teras ahşap döşemeyle kaplıdır. Teras korkuluğu ahşaptır. Terası taşıyan ahşap direkler terastan zemin kata eğimlidir. Evin dış duvarlarının bir kısmı yığma taş bir kısmı sıvalı ve beyaz boya ile boyanmıştır. Evin cephesinin bir kısmı ahşap kaplıdır. Mutfağın tavanı alçıpen asma tavadır.

Şekil 27. 4 nolu Svan Evi 1. kat planı

3.4.2. Kesitler

1. katta holden girilen banyo 2 adet oda ve bir kiler vardır. Holden iki adet ahşap kapı ile balkona çıkılmaktadır. 1. kattaki 1.odaya yoldan birkaç basamakla sahanlığı çıkılıp içeri ahşap kapı ile girilmektedir. 1.katta 2 adet odanın yine hole açılan penceresi vardır.

Şekil 28. 4 nolu Svan Evi kesitleri

3.4.3. Cepheler

Cepheler kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Giriş ve balkon kapısı ahşaptır. 1.katta bulunan ahşap balkon zemin kattan ahşap payandalarla desteklenmiştir. Pencerler ahşap ve dikdörtgendir. Çatı dört yöne eğimlidir.

Şekil 29. 4 nolu Svan Evi görünüşleri

Şekil 30. 4 nolu Svan Evi görünüşleri

3.5. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (5 Nolu Svan Evi)

Tablo 9. 5 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı Adı: Margianebis Saxl-Muzeumi Konum: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı:2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir Yapım Yılı:9.yy-12.yy
Konum	
Plan	

Tablo 9'un devamı

Cepheler	<p style="text-align: center;">GİRİŞ CEPHESİ Ö.1/50 © Nolu Svan Evi</p>
Kesitler	<p style="text-align: center;">A.A KESİTİ Ö.1/50 © Nolu Svan Evi</p> <p style="text-align: center;">B.B KESİTİ Ö.1/50 © Nolu Svan Evi</p>
Fotoğraflar	

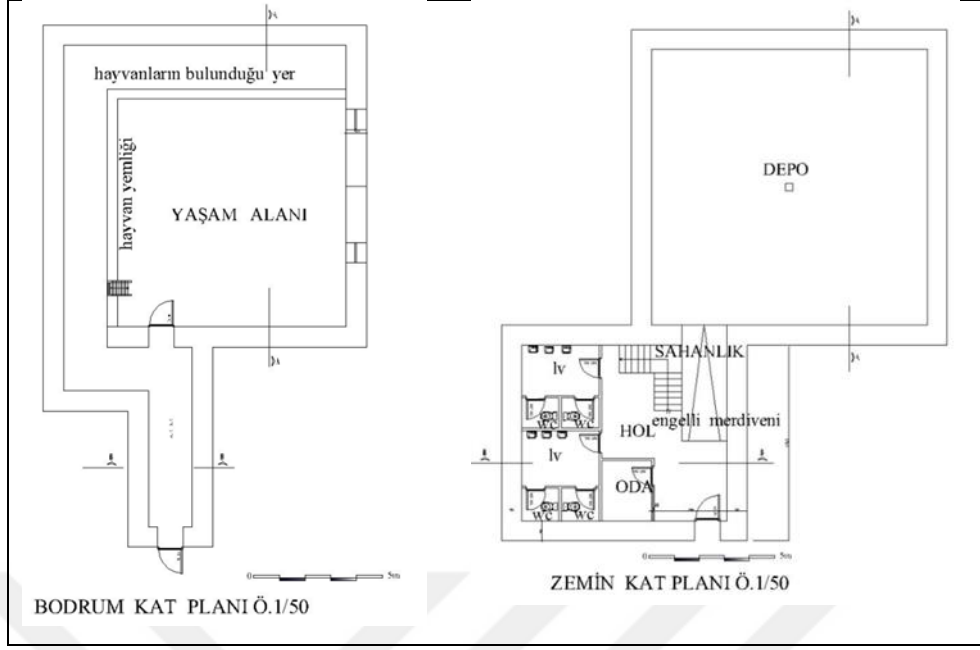
5 Nolu Svan Evi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- Bodrum kata dışarıdan ahşap bir kapı ile koridora girilmektedir. Koridorun genişliği 170cm uzunluğu 7m'dir. Koridorun sağ ve sol duvar kalınlığı ise 80cm taştır.
- Koridorun salonundan hayvanların barındığı koridora girilmektedir. Koridorun ucunda ahşap kapı ile insanların yaşam salonuna girilmektedir.
- Hayvanların bulunduğu koridorun önünde yemlerini yemeleri için ahşaptan yapılmış behniler mevcuttur.
- Yaşam salonunun ortasında ocak vardır. Yemekler burada yapılıp aynı zamanda salonun ısınması sağlanmaktadır.
- Salonda yiyeceklerin saklandığı kiler vardır. Salonda ev halkının oturduğu ahşap oturaklar ayrıca aile reisinin oturduğu tek kişilik ahşap koltuk vardır.
- Yaşam salonunun aydınlığını sağlayan 80/80cm iki adet dışarı açılan penceresi vardır. Zemin katta ahşap bir kapı ile hole girilmektedir. Holün solunda bir oda ayrıca bay ve bayan tuvaletler mevcuttur.

- Holden 1.kata çıkan ahşap merdiven vardır. Ayrıca depo kısmına çıkan 180cm genişliğinde eğimli merdiven vardır.
- Depo hayvan yemi ve otların konulduğu bir alan iken bugün burası küçük bir cep sineması olarak dizayn edilmektedir.
- 1.kata ahşap merdivenle çıkılıyor ve sahanlıktan girilen 3 adet oda mevcuttur. Odaların birer adet penceresi ve bir odada dışarı açılan ahşap kapı bulunmaktadır.
- Bodrum kattaki yaşam alanında hayvanların bulunduğu kısmın yaklaşık 2m üzerinde insanların barındığı balkon şeklinde 170cm genişliğindeki alana yaşam alanından ahşap bir merdivenle çıkılmakta insanlar burada yatmaktadırlar.
- Yaşam alanı ve depo olarak kullanılan katın arasında ahşap direkler ve yatay taşıyıcı ahşap kirişler vardır. Ahşap kirişlerin üzeri 5cm kalınlığında tahta ile kaplıdır.
- Deponun üzerindeki çatı kısmında taş duvarların üzerinde oturan bütün ağaçlardan boy olarak geçilmiş ana taşıyıcılar vardır. Bunların üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri tahta kaplıdır. Tahtanın üzeri eskiden ıhlamur ağacından yapılmış tahta plaklarla kaplı iken bugün ise kaplama malzemesi mebran ve üzeri şingil türü malzeme ile kaplanarak restore edilmiştir.

3.5.1. Planlar

Bodrum kata dışarıdan ahşap bir kapı ile koridora girilmektedir. Koridorun genişliği 170cm uzunluğu 7m'dir. Koridorun sağ ve sol duvar kalınlığı ise 80cm taştır. Koridorun salonundan hayvanların barındığı koridora girilmektedir. Koridorun ucunda ahşap kapı ile insanların yaşam salonuna girilmektedir. Hayvanların bulunduğu koridorun önünde yemlerini yemeleri için ahşaptan yapılmış behniler mevcuttur.

Şekil 31. 5 nolu Svan Evi Planları

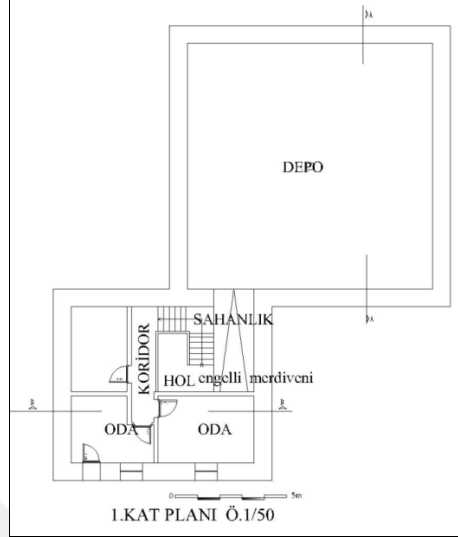
Yaşam salonunun ortasında ocak vardır. Yemekler burada yapılıp aynı zamanda salonun ısınması sağlanmaktadır. Salonda yiyeceklerin saklandığı kiler vardır. Salonda ev halkının oturduğu ahşap oturaklar ayrıca aile reisinin oturduğu tek kişilik ahşap koltuk vardır. Yaşam salonunun aydınlığını sağlayan 80/80cm iki adet dışarı açılan penceresi vardır.

Zemin katta ahşap bir kapı ile hole girilmektedir. Holün solunda bir oda ayrıca bay ve bayan tuvaletler mevcuttur. Holden 1.kata çıkan ahşap merdiven vardır. Ayrıca depo kısmına çıkan 180cm genişliğinde eğimli merdiven vardır. Depo hayvan yemi ve otların konulduğu bir alan iken bugün burası küçük bir cep sineması olarak dizayn edilmektedir.

1. kata ahşap merdivenle çıkılıyor ve sahanlıktan girilen 3 adet oda mevcuttur. Odaların birer adet penceresi ve bir odada dışarı açılan ahşap kapı bulunmaktadır. Bodrum kattaki yaşam alanında hayvanların bulunduğu kısmın yaklaşık 2m üzerinde insanların barındığı balkon şeklinde 170cm genişliğindeki alana yaşam alanından ahşap bir merdivenle çıkılmakta insanlar burada yatmaktadırlar.

Yaşam alanı ve depo olarak kullanılan katın arasında ahşap direkler ve yatay taşıyıcı ahşap kirişler vardır. Ahşap kirişlerin üzeri 5cm kalınlığında tahta ile kaplıdır. Deponun üzerindeki çatı kısmında taş duvarların üzerinde oturan bütün ağaçlardan boy olarak geçilmiş ana taşıyıcılar vardır. Bunların üzeri ahşap kirişlerle geçilmiş üzeri tahta kaplıdır.

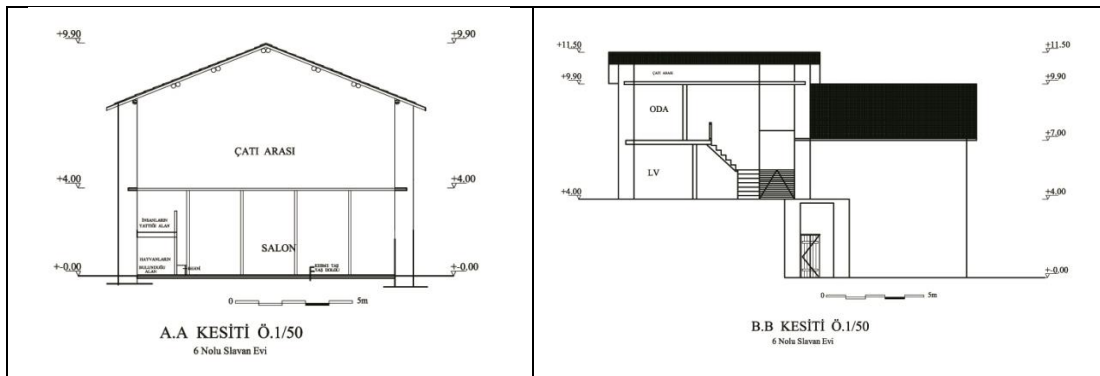
Tahtanın üzeri eskiden ıhlamur ağacından yapılmış tahta plaklarla kaplı iken bugün ise kaplama malzemesi membran ve üzeri şingil türü malzeme ile kaplanarak restore edilmiştir.

Şekil 32. 5 nolu Svan Evi

3.6.2. Kesitler

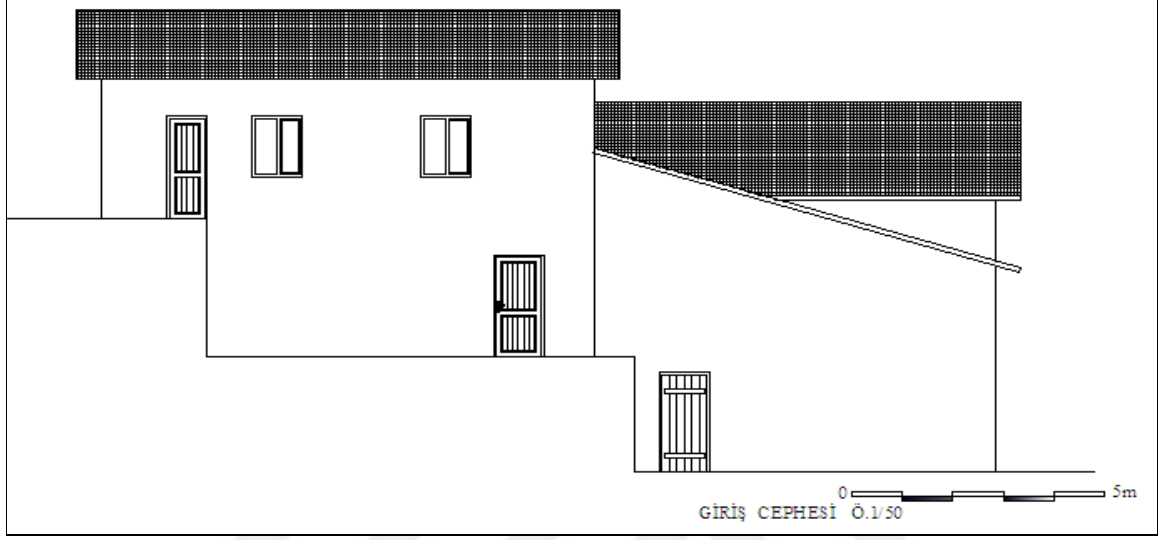
Duvarlar 1 metre kalınlığında kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Zemin kat tavanı ve çatı katında geniş açıklıklar, bütün ağaçlar kiriş olarak kullanılarak geçilmiştir. Çatı örtüsü membran üzerine şingildir.

Şekil 33. 5 nolu Svan Evi kesitleri

3.6.3. Cepheler

Cepheler kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Pencere ve kapılar dikdörtgen ve ahşaptır. Giriş kapıları ahşaptır. Çatı iki yöne eğimlidir.

Şekil 34. 5 nolu Svan Evi cephe görünüşü

Şekil 35. 5 nolu Svan Evi giriş cephesi görünüşü

Şekil 36. 5 nolu Svan Evi zemin kattan 1. kata çıkış görünüşü

Şekil 37. 5 nolu Svan Evi aile reisinin oturduğu ahşap koltuk

Şekil 38. 5 nolu Svan Evi yaşam salonunda hayvanların bulunduğu alan

Şekil 39. 5 nolu Svan Evi yaşam alanından görünüş

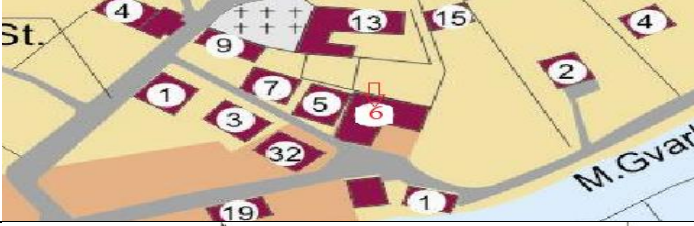
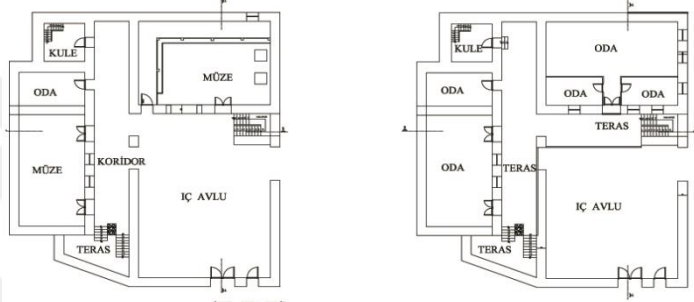
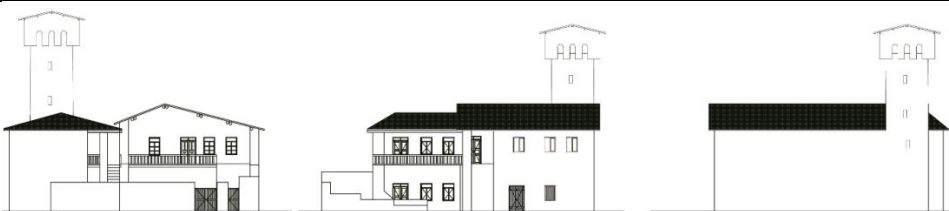
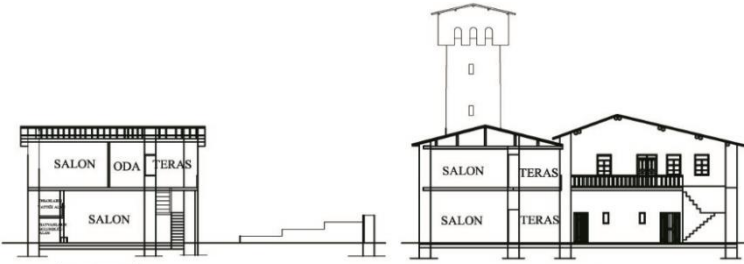

Şekil 40. 5 nolu Svan Evi insanların yattığı alan ve aile reisinin oturduğu koltuktan görünüş

Şekil 41. 5 nolu Svan Evi çatı katı tavan görünüşü

3.7. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (6 Nolu Svan Evi)

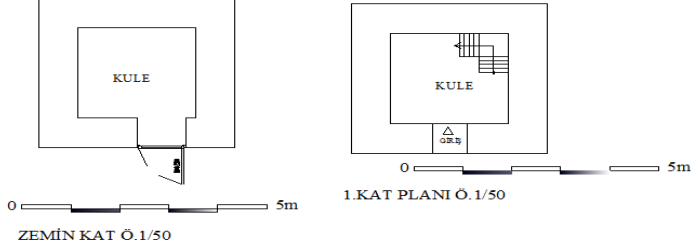

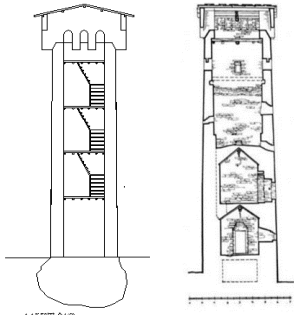

Tablo 10. 6 nolu Svan Evi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	<p>Yapı Adı: M. Xergianis Saxl-Muzeumi Konumu: Miheil Hergianis Caddesinde ev Kat Sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir Yapım Yılı: 9.yy - 12yy</p>
Konum	
Plan	 <p>ZEMİN KAT PLANI Ö.1/50</p> <p>1.KAT PLANI Ö.1/50</p>
Cepheler	 <p>GİRİŞ CEPHESİ Ö.1/50</p> <p>SAĞDAN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50</p> <p>ARKADAN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50</p>
Kesitler	 <p>A.A KESİTİ Ö.1/50</p> <p>B.B KESİTİ Ö.1/50</p>
Fotoğraflar	

6 Nolu Svan Evi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- Mestia'nın en büyük Svan evidir. Sahibi Margiani Davit Bavecisz'tir.
- Bu ev günümüzde Miheil Hergiani Müzesi olarak kullanılmaktadır.
- Svan evi iki katlı ve bir kuleden oluşmaktadır. Kule istilacılara ve akıncı düşmanlara karşı korunmak için inşa edilmiştir. Kuleler genellikle 3-5 katlıdır. Savunma için her kulenin yüksekliği yerden 12 m'dir.
- Saldırı ihtimaline karşı merdivenler kullanıldıktan sonra ortadan kaldırılabilir. İçeride merdiven koridorunun arkasında girişi kapatmak için hazırda büyük düz kayalar bulunmaktadır.
- Kule ve iki katlı evin diğer adı Machubi'dir.
- Zemin kat hem insanların hem de evcil hayvanların yerleşimi için açık ocaklı sade bir salondur. Sonraki kat tahta bölmelerle ayrılmıştır.
- Zemin kattaki yaşam alanında hayvanların bulunduğu kısmın yaklaşık 2m üzerinde insanların barındığı balkon şeklinde 170cm genişliğindeki alana yaşam alanından ahşap bir merdivenle çıkılmakta insanlar burada yatmaktadırlar.
- Zemin kat yüksekliği 4m'dir.
- Ek bir koridor binanın termal yalıtımına yardım eder. Darbazi adı verilen bir üst kat aileler tarafından yazın kullanılır. Aynı zamanda bu kat yem ve alet deposu olarak da kullanılır. Bu katta bir kapı girişin savunmasının yapıldığı kuleye erişim sağlar.
- Ev salonun ortasında yer alan aynı zaman da yemeklerinde orada yapıldığı bir ocakla ısınmaktadır.
- Yerleşim birimi avluyu da kapsayan alçak bir sınır duvarı ile çevrilmiştir. Bazı aileler 30dan fazla nerdeyse 100 bireyden oluşmaktadır.

Tablo 11. 6 nolu Svan Evi kulesi yapı kimlik kartı

Tanıtım Kartı	Yapı Adı: M. Xergianis Saxl-Muzeumi Konumu: Miheil Hergianis Caddesinde Ev Kat Sayısı: 2 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir
Konum	
Plan	
Cepheler	
Kesitler	
Fotoğraflar	

6 Nolu Svan Evi Kulesi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

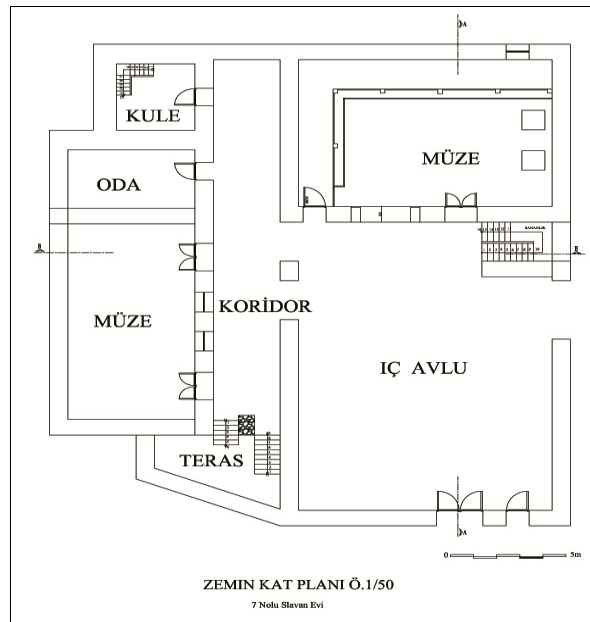
- Gürcüce koşki denilen kuleler 9-12.yy' da yapılmıştır. Savunma ve korunma amaçlı yapılan kuleler ülkede çok eskiden beri bulunuyor. Svan halkı şehrin yada köyün savunmasını yapmak için büyük bir kale yerine her Svan ailesi kendi savunma kulesini inşa etmiştir.
- Çok eskilerde ok ve yayın kullanıldığı dönemlerde yapılmış kuleler, ateşli silahlara karşı koruma amacını yerine getiremeyince yenileri inşa edilmiş. İçeriden dışarıya ateş edebilmek için de mazgallar yapılmıştır.
- Savunma da destek sağlaması açısından, kuleler birbirlerine çok yakın inşa edilmiş kulelerin giriş kısmı zeminden üç veya dört metre yükseklikte yapılmıştır.
- Kulelere taşınabilir ahşap merdivenlerle giriliyor. Saldırı ve kuşatma sırasında merdiven kaldırılıyor böylece kuleye giriş neredeyse imkansız hale geliyor.
- Yuvarlak ve dikdörtgen taşlardan inşa edilmiş kulelerin duvarlarının yüksekliği 10-15m'dir. Duvarları sık ve harçsız olarak inşa edilmiş. Öte yandan az sayıda sırtlı kulelerde yapılmış. Bu tür kulelerin ön tarafı düzken arka tarafı bombelidir. Böylece kulelerin çığ düşmesinden yada yuvarlanan kayalardan zarar görmesinin önüne geçilmiş.
- Günümüze sağlam biçimde ulaşmış kulelerin çoğu Svaneti bölgesinde bulunuyor. Kulenin tabanı kare şeklindedir. 4x4m veya 5x5 metredir. Duvar kalınlığı 1m'dir.
- Kulenin 1.katı ahır burada hayvanlar barınıyor. 2.katta ise aile üyeleri yaşıyor. 3.katta ise saldırılar karşısında savunma amaçlı kullanılıyor. Buradan düşmana karşı ok ve taş atılıyor, kızgın yağ ve sıcak sular dökülüyor.

3.7.1. Planlar

Şekil 42. 6 nolu Svan Evi dış görünüşü

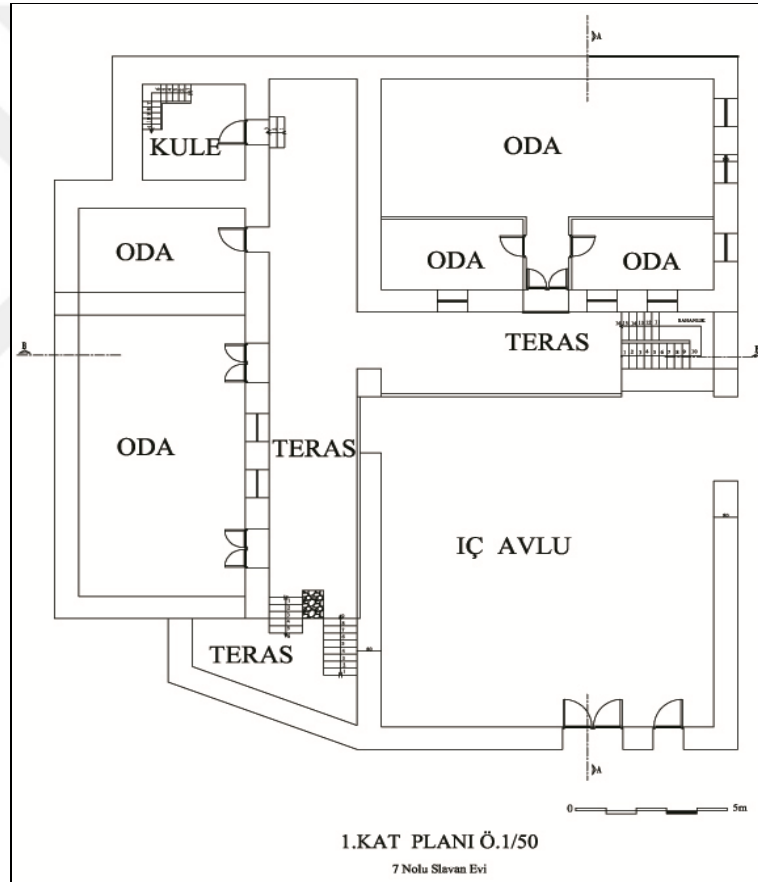
Svan evi iki katlı ve bir kuleden oluşmaktadır. Kule istilacılara ve akıncı düşmanlara karşı korunmak için inşa edilmiştir. Kuleler genellikle 3-5 katlıdır. Savunma için her kulenin yüksekliği yerden 12m'dir. Saldırı ihtimaline karşı merdivenler kullanıldıktan sonra ortadan kaldırılabilir. İçeride merdiven koridorunun arkasında girişi kapatmak için hazırda büyük düz kayalar bulunmaktadır.

Şekil 43. 6 nolu Svan Evi

Kule ve iki katlı evin diğeri adı Machubi'dir. Zemin kat hem insanların hem de evcil hayvanların yerleşimi için açık ocaklı sade bir salondur.

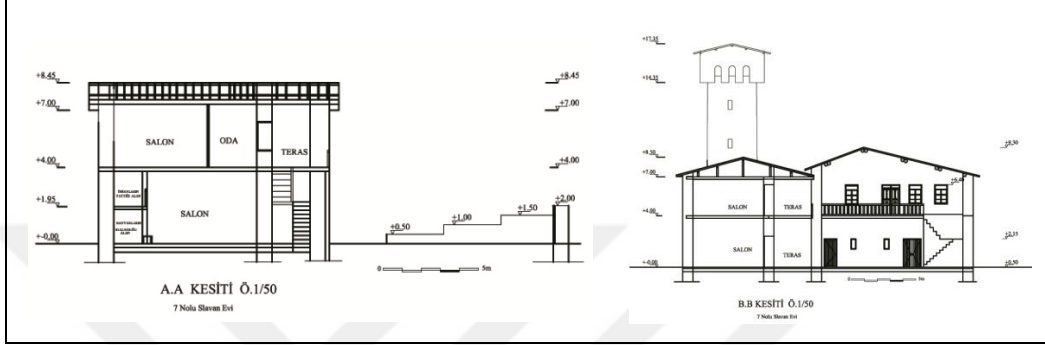
Sonraki kat tahta bölmelerle ayrılmıştır. Ek bir koridor binanın termal yalıtımına yardım eder. Darbazi adı verilen bir üst kat aileler tarafından yazın kullanılır. Aynı zamanda bu kat yem ve alet deposu olarak da kullanılır. Bu katta bir kapı girişin savunmasının yapıldığı kuleye erişim sağlar. Ev salonun ortasında yer alan aynı zaman da yemeklerinde orada yapıldığı bir ocakla ısınmaktadır. Yerleşim birimi avluyu da kapsayan alçak bir sınır duvarı ile çevrilmiştir. Bazı aileler 30dan fazla nerdeyse 100 bireyden oluşmaktadır.

Şekil 44. 6 nolu Svan Evi

3.7.2. Kesitler

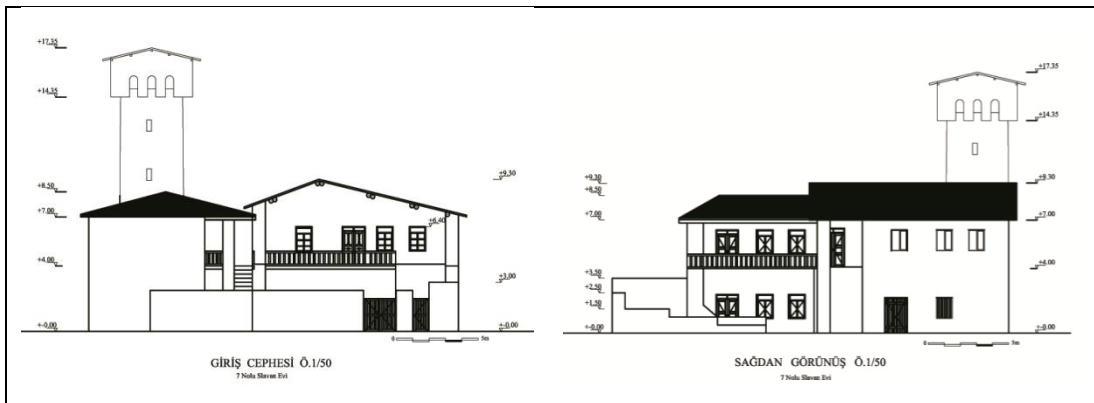
Duvarlar 1 metre kalınlığında kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Zemin kat tavanı ve çatı katında geniş açıklıklar, bütün ağaçlar kiriş olarak kullanılarak geçilmiştir. Çatı örtüsü mebran üzerine şingildir.

Şekil 45. 6 nolu Svan Evi kesitleri

3.7.3. Cepheler

Cepheler kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Avlu ve evin giriş kapıları ahşaptır. Pencere dikdörtgen ve ahşaptır. İki cephesinde ahşap boy teras vardır. Çatı ahşap üç yöne eğilmiştir.

Şekil 46. 6 nolu Svan Evi cephe görüşleri

Şekil 47. 6 nolu Svan Evi görünüşü

Şekil 48. 6 nolu Svan Evi görünüşü

Şekil 49. 6 nolu Svan Evi zemin kattan 1. kata çıkış merdiveni

Şekil 50. 6 nolu Svan Evi yaşam salonundan görünüş

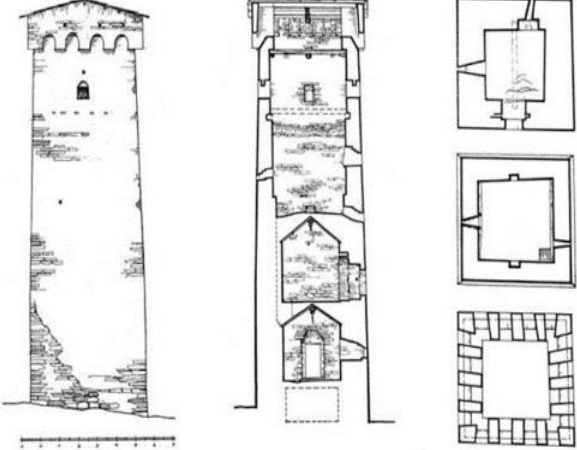

Şekil 51. 6 nolu Svan Evi yaşam salonundan görünüş ve aile fertlerine ait resimler

Şekil 52. 6 nolu Svan Evi 1. kat terastan görünüşü

3.5. Mestia Geleneksel Evlerinin Bulguları (7 Nolu Savunma Kulesi)

Tablo 12. 7 nolu savunma kulesi yapı kimlik kartı

<p>Tanıtım Kartı</p>	<p>Yapı adı: Savunma Kulesi Konum: Lançhavalis Caddesinde Ev Kat sayısı: 5 Malzeme ve Konstrüksiyon: Taş ve Ahşap – Yığma / Kargir Yapım Yılı: 9.yy-12.yy</p>
<p>Konum</p>	
<p>Plan, Görünüş, Kesit</p>	
<p>Fotoğraflar</p>	 <p>Savunma Kulesi içinde kata çıkış merdiven görünüşü</p> <p>Savunma Kulesi içerisinde tavan görünüşü</p>

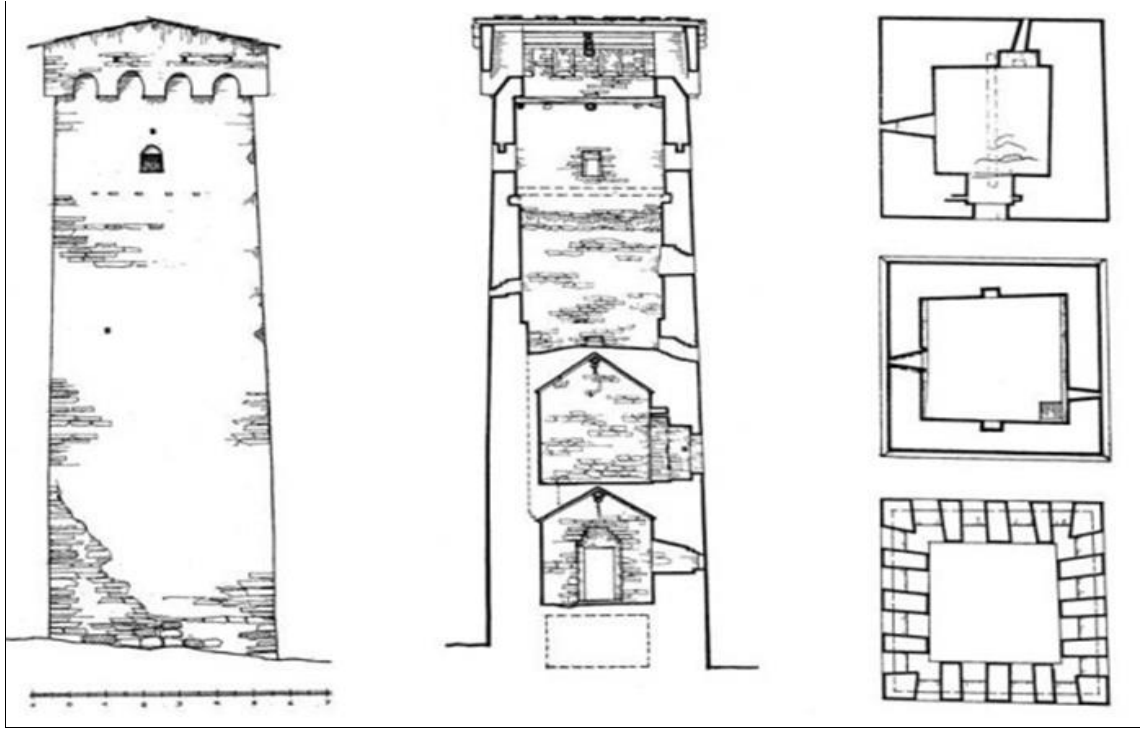
7 Nolu Savunma Kulesi Mimari Özelliklerinin İncelenmesi

- Gürcüce koşki denilen kuleler 9-12.yy' da yapılmıştır. Savunma ve korunma amaçlı yapılan kuleler ülkede çok eskiden beri bulunuyor. Svan halkı şehrin yada köyün savunmasını yapmak için büyük bir kale yerine her Svan ailesi kendi savunma kulesini inşa etmiştir.
- Çok eskilerde ok ve yayın kullanıldığı dönemlerde yapılmış kuleler, ateşli silahlara karşı koruma amacını yerine getiremeyince yenileri inşa edilmiş. İçeriden dışarıya ateş edebilmek için de mazgallar yapılmıştır.
- Savunma da destek sağlaması açısından, kuleler birbirlerine çok yakın inşa edilmiş kulelerin giriş kısmı zeminden üç veya dört metre yükseklikte yapılmıştır.
- Kulelere taşınabilir ahşap merdivenlerle giriliyor. Saldırı ve kuşatma sırasında merdiven kaldırılıyor böylece kuleye giriş neredeyse imkansız hale geliyor.
- Yuvarlak ve dikdörtgen taşlardan inşa edilmiş kulelerin duvarlarının yüksekliği 10-15m'dir. Duvarları sık ve harçsız olarak inşa edilmiş. Öte yandan az sayıda sırtlı kulelerde yapılmış. Bu tür kulelerin ön tarafı düzken arka tarafı bombelidir. Böylece kulelerin çığ düşmesinden ya da yuvarlanan kayalardan zarar görmesinin önüne geçilmiş (Agagi Gelovani, 2000).
- Günümüze sağlam biçimde ulaşmış kulelerin çoğu Svaneti bölgesinde bulunuyor. Kulenin tabanı kare şeklindedir. 4x4m veya 5x5 metredir. Duvar kalınlığı 1m'dir.
- Kulenin 1.katı ahır burada hayvanlar barınıyor. 2.katta ise aile üyeleri yaşıyor. 3.katta ise saldırılar karşısında savunma amaçlı kullanılıyor. Buradan düşmana karşı ok ve taş atılıyor, kızgın yağ ve sıcak sular dökülüyor.

3.5.1. Plan Kesit ve Görünüş

Gürcüce koşki denilen kuleler 9-12.yy' da yapılmıştır. Savunma ve korunma amaçlı yapılan kuleler ülkede çok eskiden beri bulunuyor. Svan halkı şehrin ya da köyün savunmasını yapmak için büyük bir kale yerine her Svan ailesi kendi savunma kulesini inşa etmiştir. Çok eskilerde ok ve yayın kullanıldığı dönemlerde yapılmış kuleler, ateşli silahlara karşı koruma amacını yerine getiremeyince yenileri inşa edilmiş. İçeriden dışarıya

ateş edebilmek için de mazgallar yapılmıştır. Savunma da destek sağlaması açısından, kuleler birbirlerine çok yakın inşa edilmiş kulelerin giriş kısmı zeminden üç veya dört metre yükseklikte yapılmıştır. Kulelere taşınabilir ahşap merdivenlerle giriliyor. Saldırı ve kuşatma sırasında merdiven kaldırılıyor böylece kuleye giriş neredeyse imkansız hale geliyor.

Şekil 53. Mestia’da kule görünüşü, kesit ve planı

Yuvarlak ve dikdörtgen taşlardan inşa edilmiş kulelerin duvarlarının yüksekliği 10-15m’dir. Duvarları sık ve harçsız olarak inşa edilmiş. Öte yandan az sayıda sırtlı kulelerde yapılmış. Bu tür kulelerin ön tarafı düzken arka tarafı bombelidir. Böylece kulelerin çığ düşmesinden yada yuvarlanan kayalardan zarar görmesinin önüne geçilmiş. Günümüze sağlam biçimde ulaşmış kulelerin çoğu Svaneti bölgesinde bulunuyor. Kulenin tabanı kare şeklindedir. 4x4m veya 5x5 metredir. Duvar kalınlığı 1m’dir. Kulenin 1.katı ahır burada hayvanlar barınıyor. 2.katta ise aile üyeleri yaşıyor. 3.katta ise saldırılar karşısında savunma amaçlı kullanılıyor. Buradan düşmana karşı ok ve taş atılıyor, kızgın yağ ve sıcak sular dökülüyor.

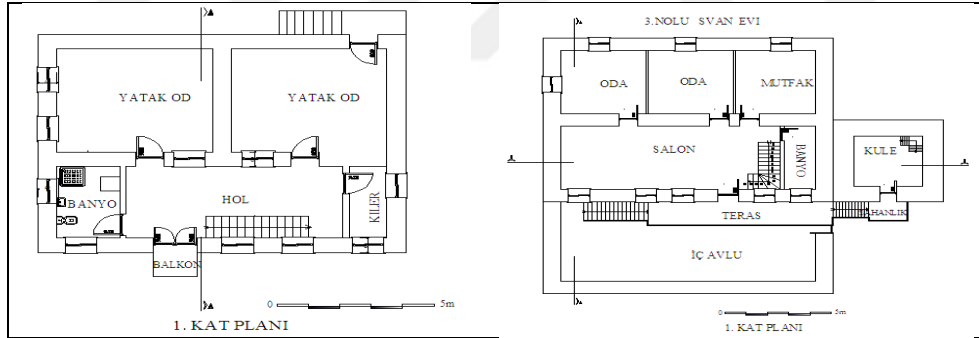
Şekil 54. Savunma kulesinden görüntüler

4. İRDELEME

Bu çalışmada Ek-10'da verilmiş olan Genel Analiz Tablosu verileri karşılaştırılarak çeşitli tespitler yapılmıştır. Yapılan irdelemelerde plan ve cepheler üzerine yoğunlaşmıştır. Analiz tablosunda verilen Bulgular kısmında da bahsedilen İç ve dış mekân görselleri ile kesit çizimleri yapıların daha iyi anlaşılması amacı ile verilmiştir.

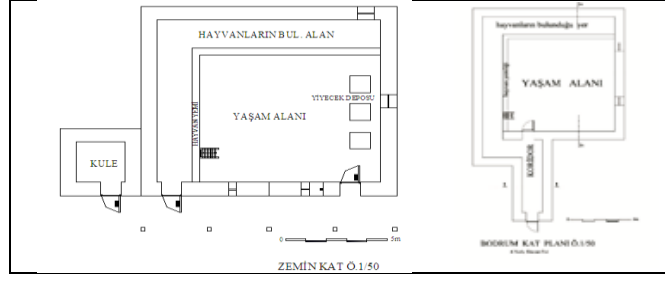
4.1. Plan Analizleri

- 1 Nolu Svan Evi ile 3 Nolu Svan Evi plan tipolojisi açısından benzerlik göstermektedir. Bu plan tipolojisinde zemin katta yaşam odaları, üst katta ise yatak odaları mevcuttur; ancak 3 Nolu Svan Evinde hol ile bütünleşen bir teras bulunmaktadır. Bu teras hem avlu ile hem de kule ile ilişkilidir.

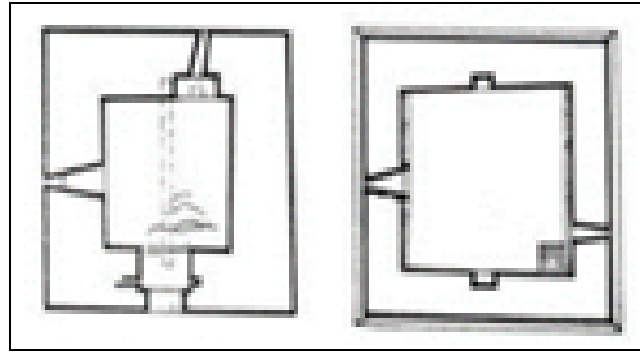
Şekil 55. Sırasıyla; 1 nolu Svan Evi ile 3 nolu Svan Evi 1. kat planları

- 2 Nolu Svan Evi ile 5 Nolu Svan evi plan tipolojileri açısından benzerlik göstermektedir. Bu plan tipinde ahır ve yaşam mekânları zemin katta bir arada bulunmaktadır. 1. Katta ise depo bulunmaktadır.

Şekil 56. Sırasıyla; 2 nolu Svan Evi ile 5 nolu Svan Evi zemin kat planları

- 4 Nolu Svan Evi plan tipolojisi açısından 1 ve 3 Nolu Svan evlerine benzerlik göstermekte olsa da; büyüklükleri itibari ile mekân örgütlenmeleri bakımından farklılık göstermektedir.
- 6 Nolu Svan Evi plan tipolojisi bakımından diğerlerinden farklılık göstermektedir. 6 Nolu Svan evinde zemin katta yaşam alanı ve ahır mekânları avluya açılmaktadır. Üst katında ise avluya bakan depo ve yatak odaları mevcuttur.
- 2,3 ve 6 Nolu Svan evlerinde savunma amaçlı kuleler bulunmaktadır. Bu kulelerin plan tipolojileri şekil 37.'deki gibi gösterilmiştir. Bu plan tipi bir dikdörtgen formdan oluşan yüksek yapı özelliği göstermektedir.

Şekil 57. Savunma amaçlı kule plan tipolojisi

- Kulelerde yapı malzemesi olarak kesme taş ve moloz taş kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca içten ahşap merdivenlerle kulenin en üstünde bulunan savunma alanına ulaşılmaktadır.
- 7 Nolu Savunma kulesine bakıldığı zaman kulenin plan tipolojisi bakımından 2,3 ve 6 nolu Svan evi kuleleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Savunma

kulesi ve evlere ait kuleler plan tipolojisi bakımından benzerlik göstermelerine karşın yükseklik bakımından birbirlerinden farklılık göstermektedir. Bu farklılığın temel sebebi 7 Nolu Savuma kulesinin yerleşke alanına ilişkin genel bir savunma yapısı olmasıdır. Dolayısı ile çalışma içerisinde de bu kuleye farklı bir başlık altında yer verilmiştir.

4.2. Cephe Analizleri

- 1 Nolu Svan Evi cephe özellikleri açısından iki katlı olup taş ve bağdadi sıva ile oluşturulan cepheleri ile ön plana çıkmaktadır.
- 2 Nolu Svan Evi pencere boşlukları az olan bir taş yapıdır. İkinci katta cephe boyunca ahşap bir balkon mevcuttur. Yapıya bitişik kule yapıdan daha yüksek şekillenmiştir.
- 3 Nolu Svan Evi iki katlı olup cephede ahşap ve taş, sıva ile birlikte kullanılmıştır. 1. katta avluya bakan bir ahşap teras olduğu görülmektedir. Bu ahşap teras hem avlu ile hem de kule ile ilişkisi bakımından birleştirici özelliği ile oldukça önemlidir.
- 4 Nolu Svan evinde ise 1. katta holün önüne cepheye taşmış ve cepheye bakıldığı zaman gözlemlenebilen ahşap bir teras mevcuttur. Her iki katı da taş malzeme ile oluşturulmuş bu teras yapının en karakteristik özelliği olarak göze çarpmaktadır.
- 5 Nolu Svan evine ait cephe özellikleri 2 Nolu Svan evi ile plan tipolojisinde olduğu gibi benzerlik göstermektedir. Her iki yapıda da cepheler taş duvar ile ön plana çıkmaktadır.
- 6 Nolu Svan evi plan tipolojisi yanında cephe özellikleri ile de farklılık göstermektedir. L plan tipi ile avluya açılan teraslar ve bu terasların ahşap özellikleri dikkat çekmektedir. Ayrıca 1. kattan avluya teras bağlantısı sağlayan dolaşım alanı da görülmektedir. Cepheler genellikle ahşap ve taş malzemenen oluşmaktadır. 6 Nolu Svan Evinde de kule ile bitişik bir cephe karakteristiği görülmektedir. Kulenin yapıya bitişik oluşu dışında yapıya göre daha yüksek oluşu da diğer kuleye sahip Svan evleri ile benzerlik göstermektedir.

- Savunma kulesi cephesine bakıldığı zaman 3 kattan oluşan plan tipine bağlı olarak taş duvar ile cephelerin oluşturulduğu gözlemlenebilir. 3. Kat olan savunma katında cephenin dört bir yanına açılan kemer pencere boşlukları görülmektedir. Savunma amaçlı kullanılan bu pencereler cepheye ayrı bir karakteristik özellik katmıştır. Kulenin girişi yerden belirli bir yükseklikte ahşap bir düzenele sağlanmıştır.

5. SONUÇLAR

Bu tez çalışmasında Gürcistan Svaneti bölgesi geleneksel konut mimarisi içinde Mestiada bulunan Svan evi ve kuleleri incelenmiştir. Yörenin ustaları tarafından, yörede bulunan malzemelerden, geleneksel yapım teknikleriyle oluşturulan yapılar, pragmatik bir şekilde o yörenin geleneksel konut mimarisini oluşturmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda, geleneksel Mestia konut mimarisinin içerisinde Svan evi ve kulelerinin belirli bir tipolojisinin olduğu ve ortak plan şeması, yapım tekniği ve malzeme özellikleri barındırdıkları gözlenmiştir. Svan evleri ve kulelerinin günümüzdeki durumlarıyla ilgili detaylı bilgi verilmeye çalışılmıştır. Gelecek kuşaklara bu ev ve kulelerin aktarılabilmesi amacıyla belgeleme çalışması yapılmıştır. Bu belgeleme çalışmasında; ele alınan evler ve kulelere ilişkin tespitler aşağıda özetlenmiştir.

- Svan evleri genel olarak ele alındığında kuleli ve kulesiz evler olarak görülmektedir.
- Bu evlerin plan tipleri incelendiğinde ahır ve yaşam mekânlarının zemin katta, yatak odalarının ise 1.katta toplandığı tespit edilmiştir.
- Svan evlerinin plan tipolojileri ele alındığında; dış sofa, iç sofa, galeri boşluğu görülmektedir.
- Ayrıca evlerin bazıları yüksek duvarlarla çevrilerek iç avlular oluşturulmuştur.
- Svan evlerine ait kuleler; plan tipleri açısından kare planlı olup, yüksek yapılardır.
- Svan evlerine ait kuleler savunma ve gözetleme amaçlı olarak kullanılmıştır.
- Ayrıca bazıları coğrafyanın verdiği zor yaşam koşullarına bağlı olarak barınma amaçlıda kullanılmıştır.
- Svan evleri kuleleri genellikle evin cephesi ile bitişik olduğu ve 1. katta bulunan ahşap bir terastan geçilerek kuleye ulaşıldığı gözlemlenmiştir.
- Bu durum savunma kulesine sahip svan evlerinde karakteristik bir özellik olarak göze çarpmaktadır.
- Svan evlerinde kullanılan malzemeler yapıların yakın çevresinden rahatlıkla elde edilebilecek taş ve ahşaptan oluşmaktadır.

- Svan evleri iki katlı olup; taş, ahşap ve bağdadi sıva ile oluşturulan cepheleri ile ön plana çıkmaktadır.
- Svan evleri genel olarak; zemin katta taş olup dışa kapalı mekanlardan, 1. katlarda ise taş ve bağdadi yüzeylerden oluşmuş ve dışa açık mekanlardan oluşmaktadır.
- Kuleler ise tamamı ile taş duvarlarla oluşmakta olup, dışa kapalı bir planlama görülmektedir.

6. ÖNERİLER

Bu bölge tarihsel süreç içerisinde konumu itibari ile geleneksel kimliğini koruyarak günümüze kadar ulaşabilmiş nadir yerleşkelerden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Bu yerleşke evleri, kuleleri, sokakları, meydanları, dini yapıları vs. ile dokusunu koruyarak çeşitlilik göstermektedir.

Mestianın tarihi eserlerinin korunması ve bu güne ulaşması insanlık için çok büyük önem arz etmektedir. Mestiada mevcut yollar ve tarihi doku korunarak restorasyon çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu alanın gerek eğitim ve öğretimde gerekse turizmde ele alınarak değerlendirilmesi diğer önemli hususlardan biridir.

Özetlenecek olursa mestia taş kaplı dar sokakları, meydanı, çeşmeleri, bahçeleri ve taş duvarla çevirili evleri, kilise, kuleleri, turistik restoran, otel ve pansiyonları ile zengin olan bu tarihi şehir mirasını ortak bir servet olarak korumak görev ve sorumluluğu tüm dünya insanlarındır.

7. KAYNAKLAR

Arguliani, İ., 1971. Svaneti Etnologiuri Dziebani.

Chartoliani, S., 2007. Svaneti – Zveli, Svaneti – Axali.

Charkviani, A., 1974. Sabjota Svaneti.

Derlemenko, E., 1983. Svanetis Cis Gvesh.

Elizbarashvili, N., 2011. Girsshesanishaoba Gamomcemloba-Tbilisi.

Galdani, A., 1978. Koskebis Samyaroshi (Zemo Svanetis Geografiul-İstoriuli Mimoxilva)

Gasviani, S., 1991. Qvemo Svanetis İstoridan.

Gelovani, A., 2008. Svanetis İstoriul - Etnologuri Warsulidan.

Oniini, D., 1976. Svanetis Socialur – Ekonomikuri Ganvitareba.

Sağocak, A.M., 2000. Mimarlığı Anlamak ve Yorumlamak: Temel İlkeleri Arredamento Dergisi. (112,113,126)

Soxashvili, G., 1971. Svaneti.

Şentürer, A., 1995. Mimarlık Estetik Olgusu, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi. Baskı Atölyesi İstanbul

URL: <http://whc.unesco.org/en/list/709>

8. EKLER

Ek 1. Mestia da Lanchvalis Caddesi

Ek 2. Mestia da Miheil Hergianis Caddesi

Ek 3. 2 No'lu Svan Evi Görünüşü

Ek 4. 3 No'lu Svan Evi Görünüşü

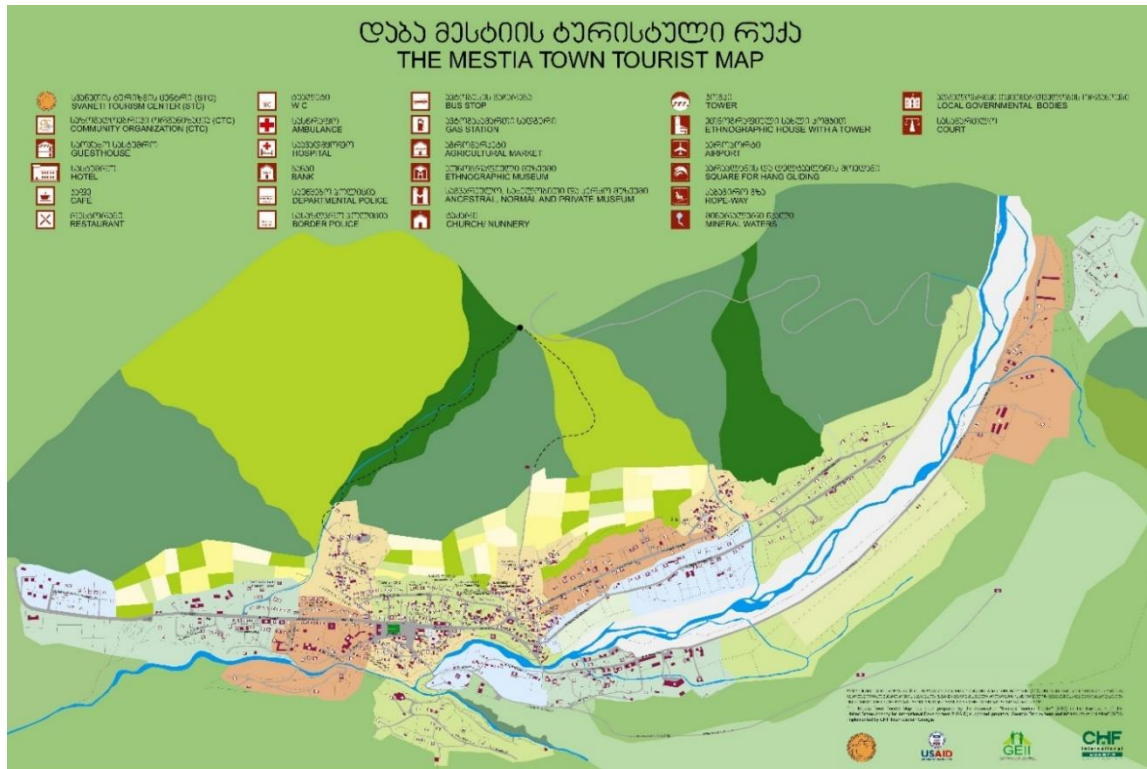
Ek 5. 4 No'lu Svan Evi Görünüşü

Ek 6. 7 No'lu Svan Evi Görünüşü

Ek 7. 5 No'lu Svan Evi Görünüşü

Ek 8. 6 No'lu Svan Evi Görünüşü

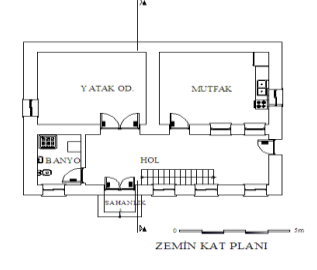
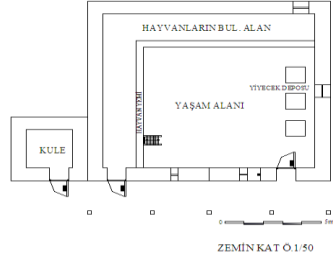
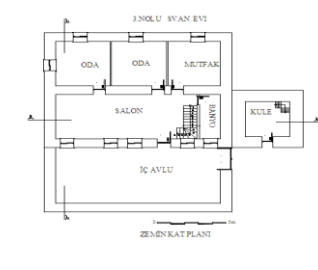
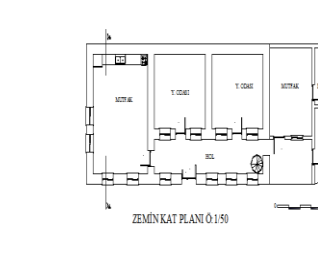

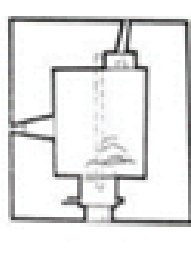
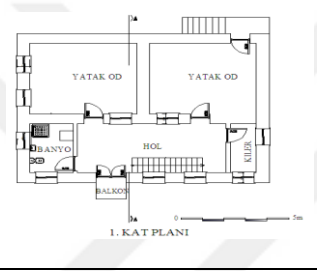
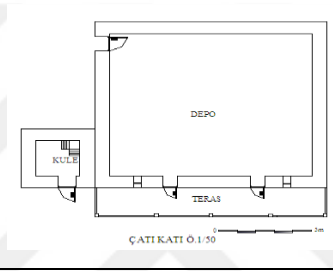
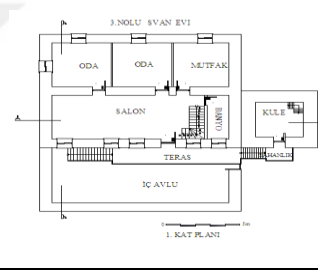
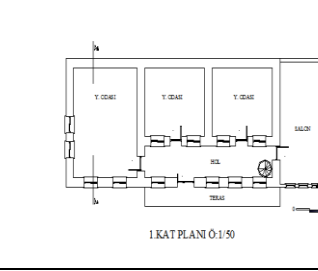
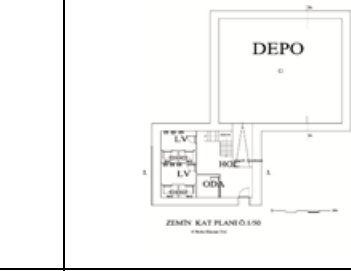
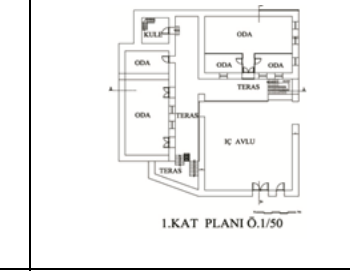
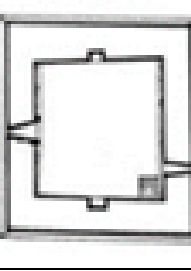

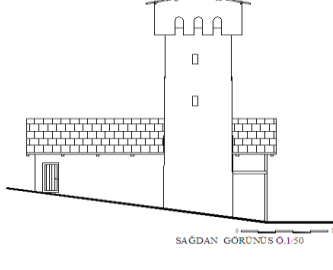

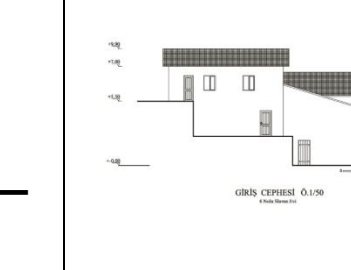

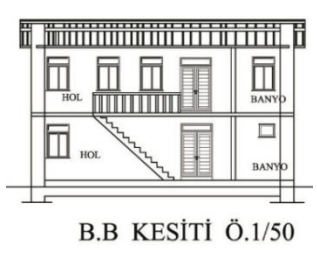
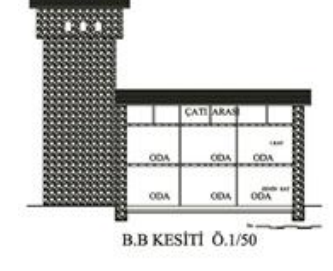
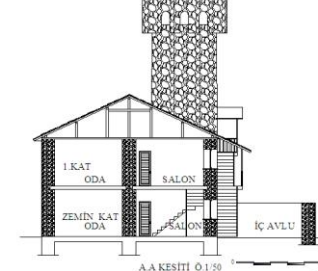
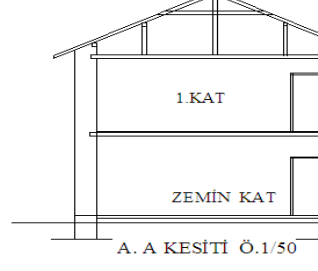
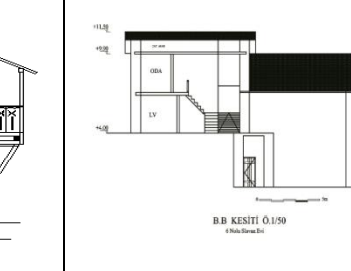

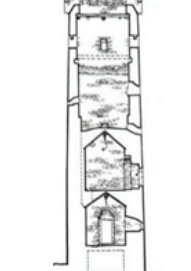

Ek 9. Mestia'nın Turistik Haritası

Ek 10. Gürcistanın Tarihi Eserleri

Ek 11. Analiz Tablosu

Genel Mimari Özellikler		1 No'lu Svan Evi	2 No'lu Svan Evi	3 No'lu Svan Evi	4 No'lu Svan Evi	5 No'lu Svan Evi	6 No'lu Svan Evi	7 No'lu Savunma Kulesi
Plan	Zemin Kat	 ZEMİN KAT PLANI	 ZEMİN KAT Ö.1/50	 ZEMİN KAT PLANI	 ZEMİN KAT PLANI Ö.1/50	 ZEMİN KAT PLANI Ö.1/50	 ZEMİN KAT PLANI Ö.1/50	
	1.Kat	 1. KAT PLANI	 ÇATI KATI Ö.1/50	 1. KAT PLANI	 1.KAT PLANI Ö.1/50	 ZEMİN KAT PLANI Ö.1/50	 1.KAT PLANI Ö.1/50	
Cepheler	Soldan Görünüş	 SOLDAN GÖRÜNÜŞ	 SAGDAN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50	 ÖN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50	 ÖN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50	 GİRİŞ CEPHESİ Ö.1/50	 SAGDAN GÖRÜNÜŞ Ö.1/50	
	Ön Görünüş	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 A.A KESİTİ Ö.1/50	 A. A KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	
Kesit	B.B Kesiti	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 A.A KESİTİ Ö.1/50	 A. A KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	 B.B KESİTİ Ö.1/50	
	Fotoğraflar							

ÖZGEÇMİŞ

Cihan SALMAN, 19.10.1962 yılında Ordu'nun Fatsa ilçesinde doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden 1984 yılında mezun oldu. Askerliğini yedek subay olarak Çorlu'da yaptıktan sonra 1987 yılından beri mesleki hayatını mimar olarak sürdürmektedir.

